ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

EIMC N 16-1/15
Տարեկան 2015

ՀԱՅԷԿՈՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ

(ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԿԵՆՏՐՈՆ)

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

- ՕԴԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ
- ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐ
- ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ

Բովանդակություն

ՕԴԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ 4

Երևան 4

Գյումրի 8

Վանաձոր 9

Ալավերդի 11

Հրազդան 14

Արարատ 17

Պասիվ նմուշառիչներով մթնոլորտային օդի դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում 18

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ 19

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք 26

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք 27

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք 27

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք 28

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք 28

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք 28

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2015թ.-ին 30

Արաքս գետ 33

Սևանա լիճ 37

«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր (EMEP)» 56

Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ 58

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ 58

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ 59

Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները 60

Էկոլոգիական նորմեր 61

Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ 62

«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն» արտահայտությունների սահմանումը 63

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԵՎ
ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑԸ
ՄԱՍՇՏԱԲ 1 : 1 350 000
Բնակավայրեր, որտեղ իրականացվում է մթնոլորտային օդի գետնամերձ շերտի մոնիտորինգ
Մարզկենտրոններ
Քաղաքներ
Մակերևութային ջրերի մոնիտորինգի դիտակետերն ու համարները
28 գետերի
129 լճերի և ջրամբարների

ՕԴԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆ

2015 թվականի ընթացքում օդային ավազանի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի* քաղաքներում և Սյունիք գյուղական համայնքում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործել է պասիվ նմուշառման 220 դիտակետ և 16 ստացիոնար դիտակայան, որոնցից 6 ստացիոնար դիտակայանում (Երևան և Ալավերդի քաղաքներում) կատարվել են շուրջօրյա ավտոմատ դիտարկումներ:

Գործող 16 դիտակայանի միջոցով ակտիվ եղանակով վերցված օդի 16580 փորձանմուշում որոշվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Երևան քաղաքի փոշու որոշ փորձանմուշներում որոշվել է 21 մետաղի պարունակությունները: Հանրապետության 11 քաղաքում տեղադրված պասիվ նմուշառման 220 դիտակետից ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօսիդի պարունակությունները որոշելու համար վերցվել է օդի 20144 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքներում տեղադրված կայաններում ավտոմատ դիտակայանների միջոցով ածխածնի մոնօքսիդի, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի օքսիդների պարունակությունները որոշելու համար կատարվել է համապատասխանաբար 341051 և 110409 դիտարկում:

Հիմնական ծրագրի շրջանակներում ընդհանուր առմամբ վերցվել է օդի 488184 փորձանմուշ, որոշվել՝ 490928 ցուցանիշ:

Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի, Ծաղկաձոր քաղաքների և Սյունիք գյուղական համայնքի մթնոլորտում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզներն՝ ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների, հասանելի են ***http://www.armmonitoring.am/*** ինտերնետային կայքում:

Երևան

2015 թվականին Երևան քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է պասիվ նմուշառման 45 դիտակետ և յոթ դիտակայան (№1, №2, №7, №8, №16-1 №18 և №19), որից երկուսում՝ №2 և №18 կատարվել են միայն ակտիվ (24-ժամյա), իսկ մնացած հինգ դիտակայանում (№1, №7, №8, №16-1 և №19)՝ ինչպես ակտիվ, այնպես էլ ավտոմատ դիտարկումներ:

2015 թվականի ընթացքում Երևանում ակտիվ նմուշառմամբ վերցվել է օդի 9217, պասիվ նմուշառմամբ՝ 4196 փորձանմուշ, ավտոմատ եղանակով կատարվել է 341051 դիտարկում: Ածխածնի մոնօքսիդի տարվա առավելագույն կոնցենտրացիան դիտվել է դեկտեմբերի 22-ին ժամը 19^{00}-ին՝ 11.7 մգ/մ^3 (Արաբկիր համայնք), ծծմբի երկօքիդինը՝ մարտի 4-ին ժամը 13^{40}-ին՝ 2.5 մգ/մ^3 (Կենտրոն համայնք):

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները (ՍԹԿ):

* Մարտունի քաղաքում դիտարկումներ իրականացվել են 2015թ.-ի ապրիլից մինչև հոկտեմբեր ամիսների ընթացքում

Ակտիվ նմուշառման եղանակով դիտարկումների արդյունքները Երևանում.

Որոշվող միացություն (դիտակայանի քանակ)	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ³ (դիտակայանի համար)	ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ³
		>1 ՍԹԿ	>5 ՍԹԿ		
Ծծմբի երկօքսիդ (7)	0.072 (դիտ. N1)	101	0	0.029	0.05
Ազոտի երկօքսիդ (7)	0.101 (դիտ. N18)	186	0	0.016	0.04
Փոշի (7)	1.548 (դիտ. N18)	301	26	0.103	0.15
Գետնամերձ օզոն (7)	0.043 (դիտ. N18)	3	0	0.007	0.03

Ավտոմատ սարքերի միջոցով որոշված նյութերի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

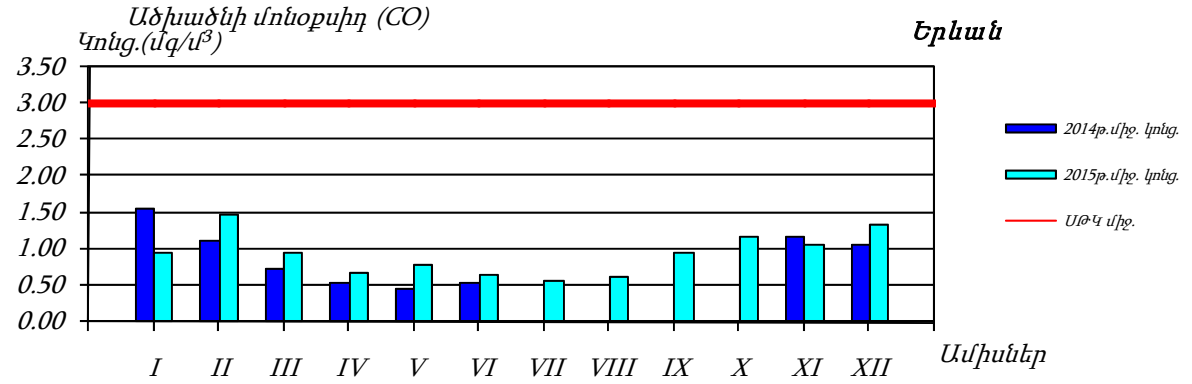

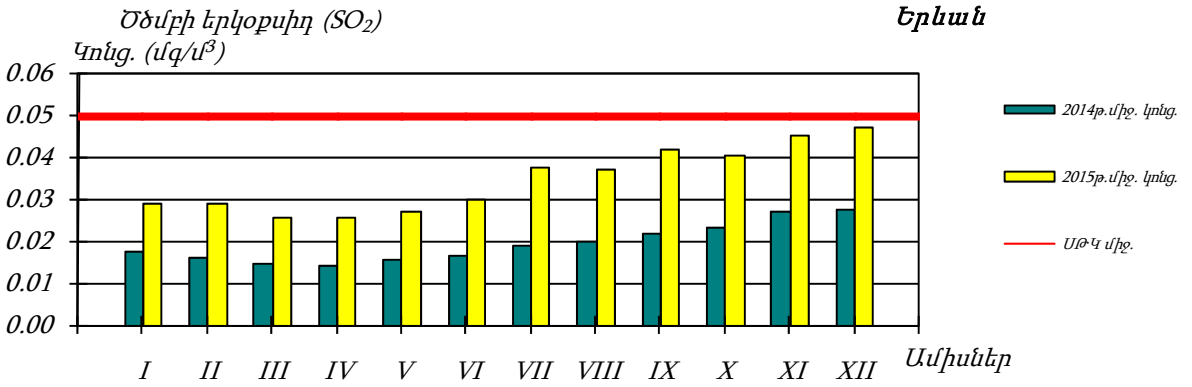

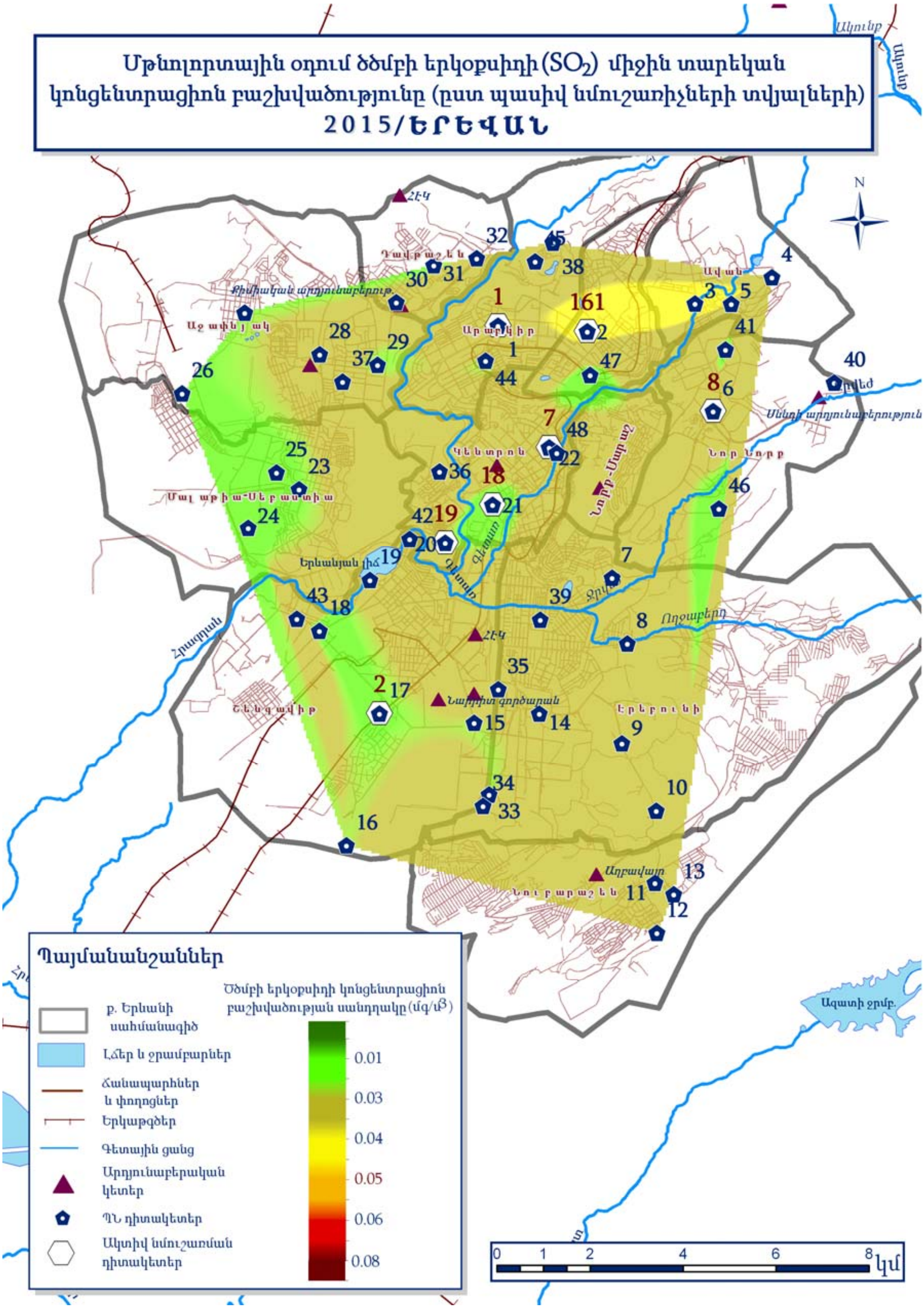
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին տարեկան
կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների)
2015/ԵՐԵՎԱՆ
Պայմանանշաններ
ք. Երևանի սահմանագիծ
Լճեր և ջրամբարներ
Ճանապարհներ և փողոցներ
Երկաթգծեր
Գետային ցանց
Արդյունաբերական կետեր
ՊՆ դիտակետեր
Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ3)
0.01
0.03
0.04
0.05
0.06
0.08
0 1 2 4 6 8 կմ
Ագատի ջրմբ.

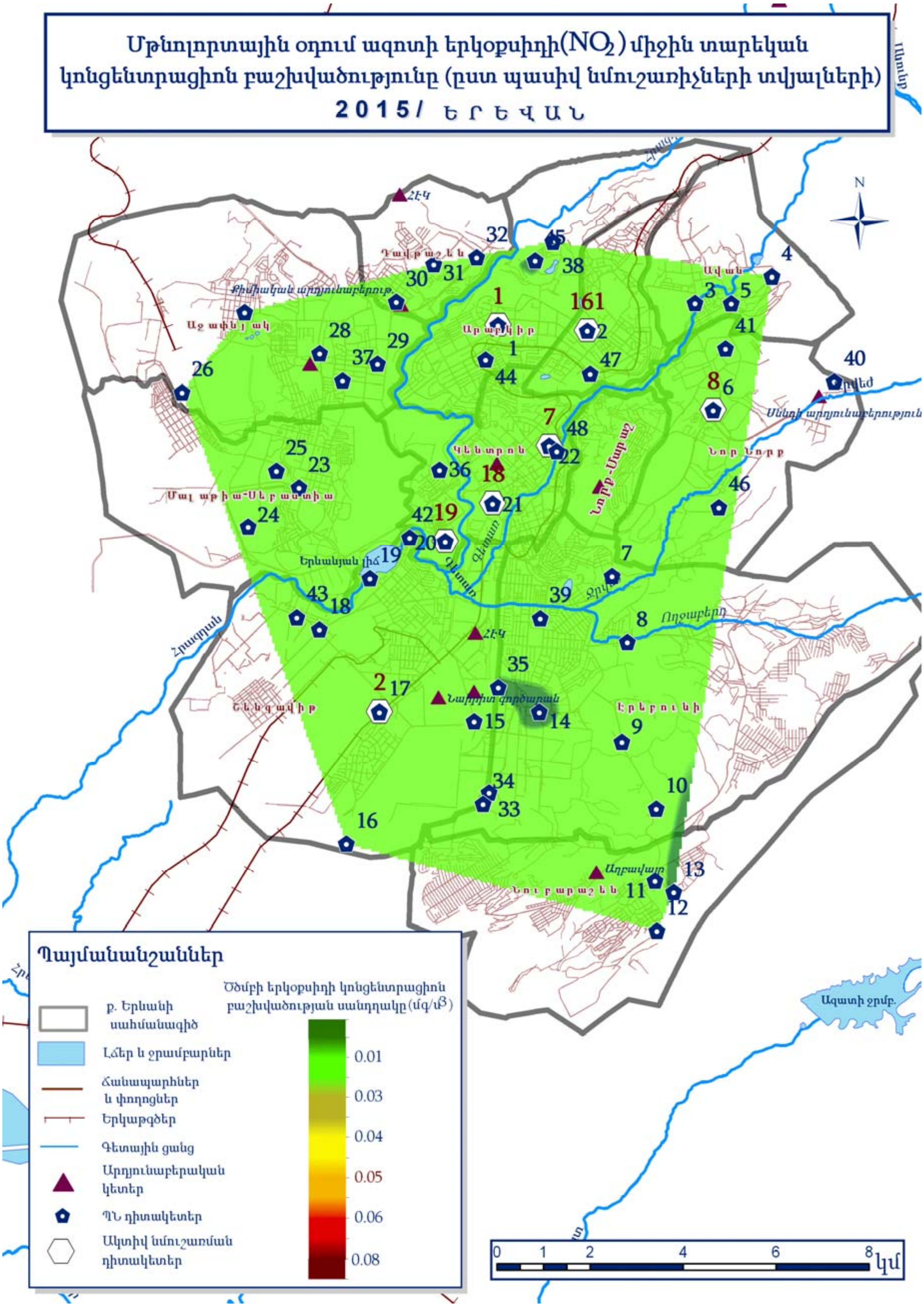
Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի(NO2) միջին տարեկան
կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների)
2015/ ԵՐԵՎԱՆ
Պայմանանշաններ
ք. Երևանի սահմանագիծ
Լճեր և ջրամբարներ
Ճանապարհներ և փողոցներ
Երկաթգծեր
Գետային ցանց
Արդյունաբերական կետեր
ՊՆ դիտակետեր
Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ3)
0.01
0.03
0.04
0.05
0.06
0.08
կմ

Գյումրի

2015 թվականին Գյումրի քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 24 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 281, իսկ պասիվ նմուշառմամբ՝ 2493 փորձանմուշ:

Ծծմբի երկօքսիդի և փոշու միջին տարեկան կոնցենտրացիաները գերազանցել են համապատասխան ՍԹԿ-ները 1.6 և 1.9 անգամ: Ազոտի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան ՍԹԿ-ն չի գերազանցել:

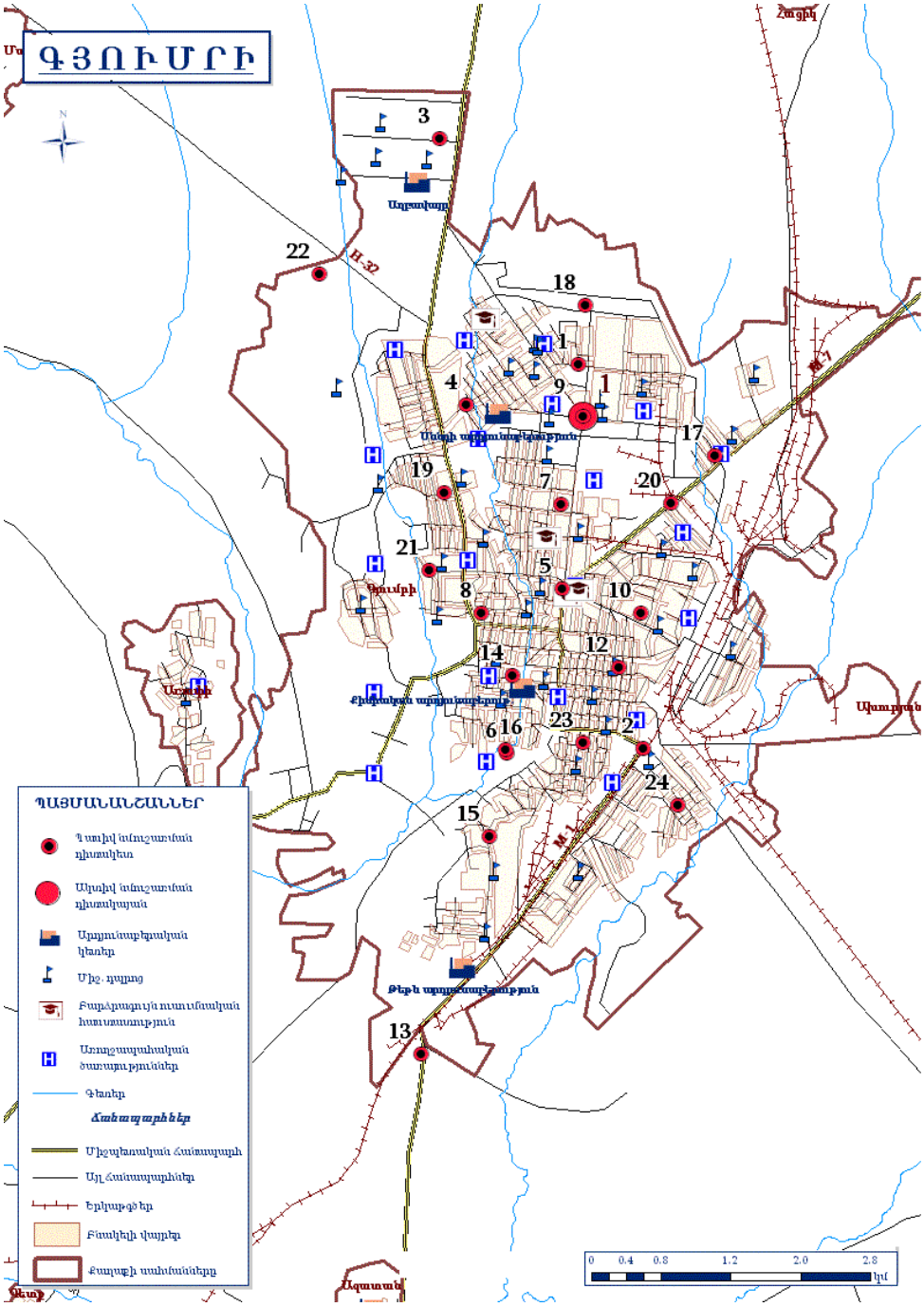

Վանաձոր

Վանաձոր քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: 2015 թվականին քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման երեք դիտակայան և պասիվ նմուշառման 24 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 3130, պասիվ նմուշառմամբ՝ 2490 փորձանմուշ:

Ծծմբի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան ՍԹԿ-ն գերազանցել է 1.5 անգամ: Ազոտի երկօքսիդի և փոշու միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

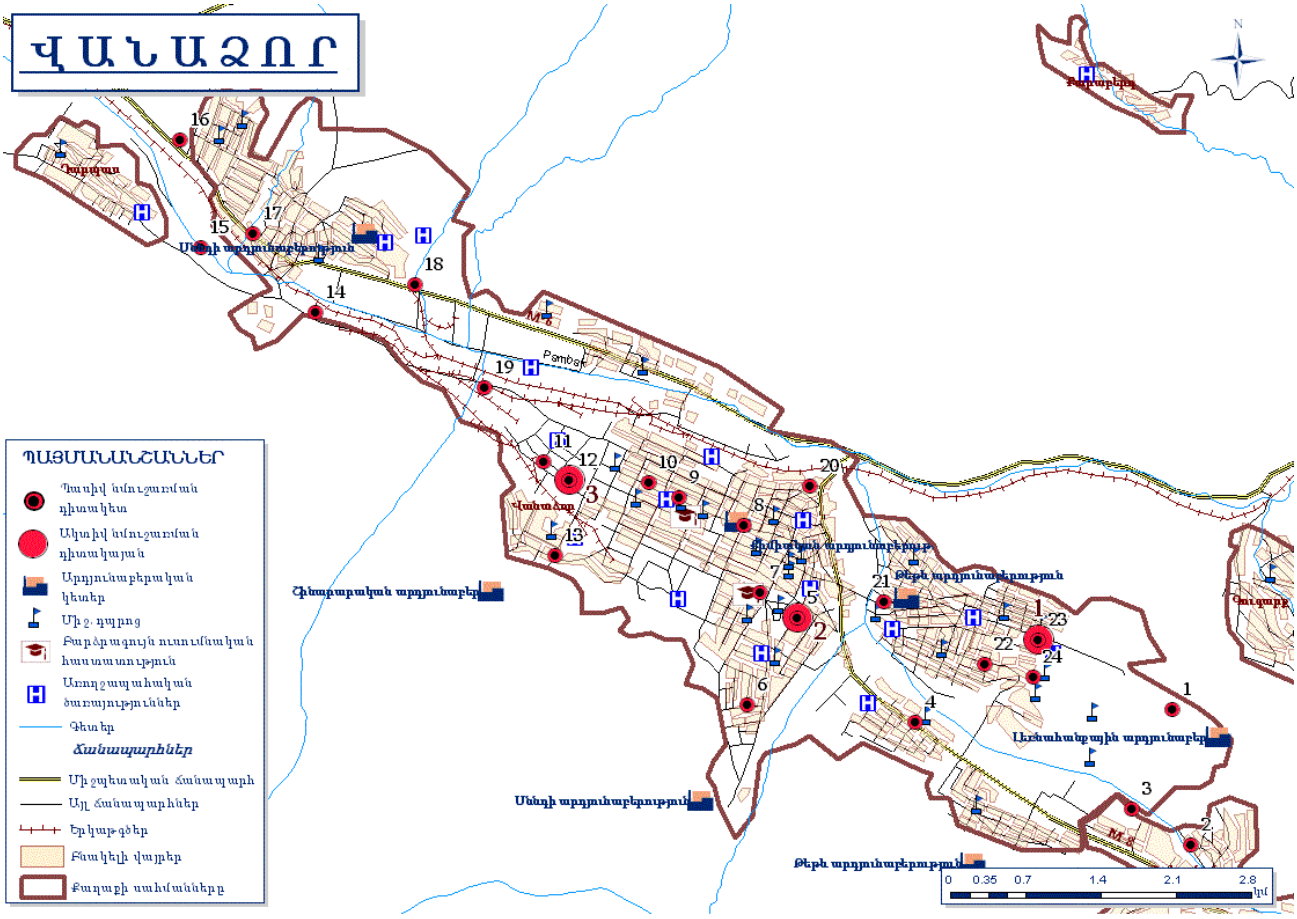

Ակտիվ նմուշառման եղանակով դիտարկումների արդյունքները Վանաձորում.

Որոշվող միացություն (դիտակայանի քանակ)	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ³ (դիտակայանի համար)		ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ³
			>1 ՍԹԿ	>5 ՍԹԿ		
Ծծմբի երկօքսիդ (3)	0.079	(դիտ. N3)	14	0	0.011	0.05
Ազոտի երկօքսիդ (3)	0.042	(դիտ. N2)	5	0	0.013	0.04
Փոշի (3)	0.384	(դիտ. N3)	7	0	0.055	0.15

Շուրջօրյա ակտիվ (24- ժամյա) նմուշառման եղանակով որոշված նյութերի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

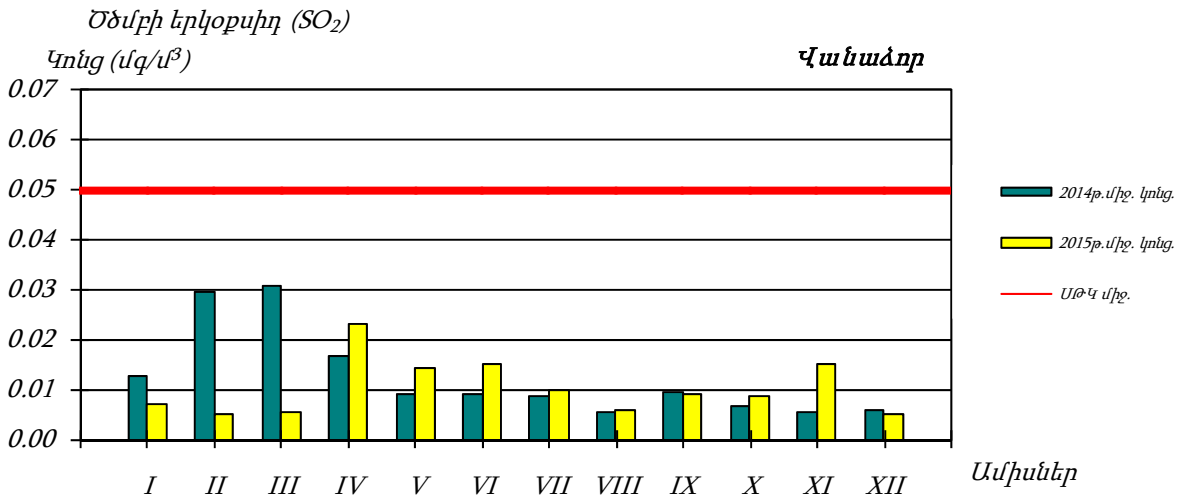

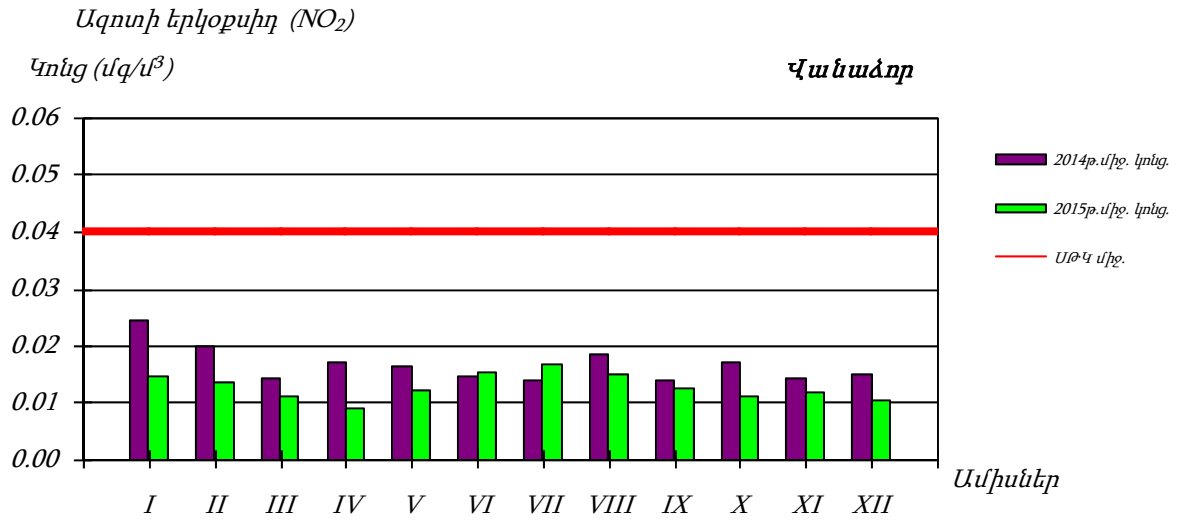

Ալավերդի

2015 թվականի ընթացքում Ալավերդի քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների և ածխածնի մոնօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման երեք դիտակայան և պասիվ նմուշառման 38 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 2552, պասիվ նմուշառմամբ՝ 3879 փորձանմուշ, ավտոմատ դիտարկումների կայանում կատարվել է 110409 դիտարկում:

Ածխածնի մոնօքսիդի տարվա առավելագույն կոնցենտրացիան դիտվել է ապրիլի 7-ին ժամը 0^{15}-ին՝ 5.17 մգ/մ^3, ազոտի մոնօքսիդինը՝ մարտի 2-ին ժամը 16^{00}-ին՝ 0.099 մգ/մ^3, ազոտի երկօքսիդինը՝ մայիսի 30-ին ժամը 20^{00}-ին՝ 0.152 մգ/մ^3

Ծծմբի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիան գերազանցել է ՍԹԿ-ն 1.9 անգամ: Որոշված մյուս ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ակտիվ նմուշառման եղանակով դիտարկումների արդյունքները Ալավերդի քաղաքում.

Որոշվող միացություն (դիտակայանի քանակ)	Դիտարկված առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ^3 (դիտակայանի համար)	ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ		Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ^3	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ^3
		>1 ՍԹԿ	>5 ՍԹԿ		
Ծծմբի երկօքսիդ (3)	0.122 (դիտ. N3)	58	1	0.019	0.05
Ազոտի երկօքսիդ (3)	0.178 (դիտ. N1)	8	0	0.010	0.04
Փոշի (2)	0.291 (դիտ. N2)	69	0	0.069	0.15

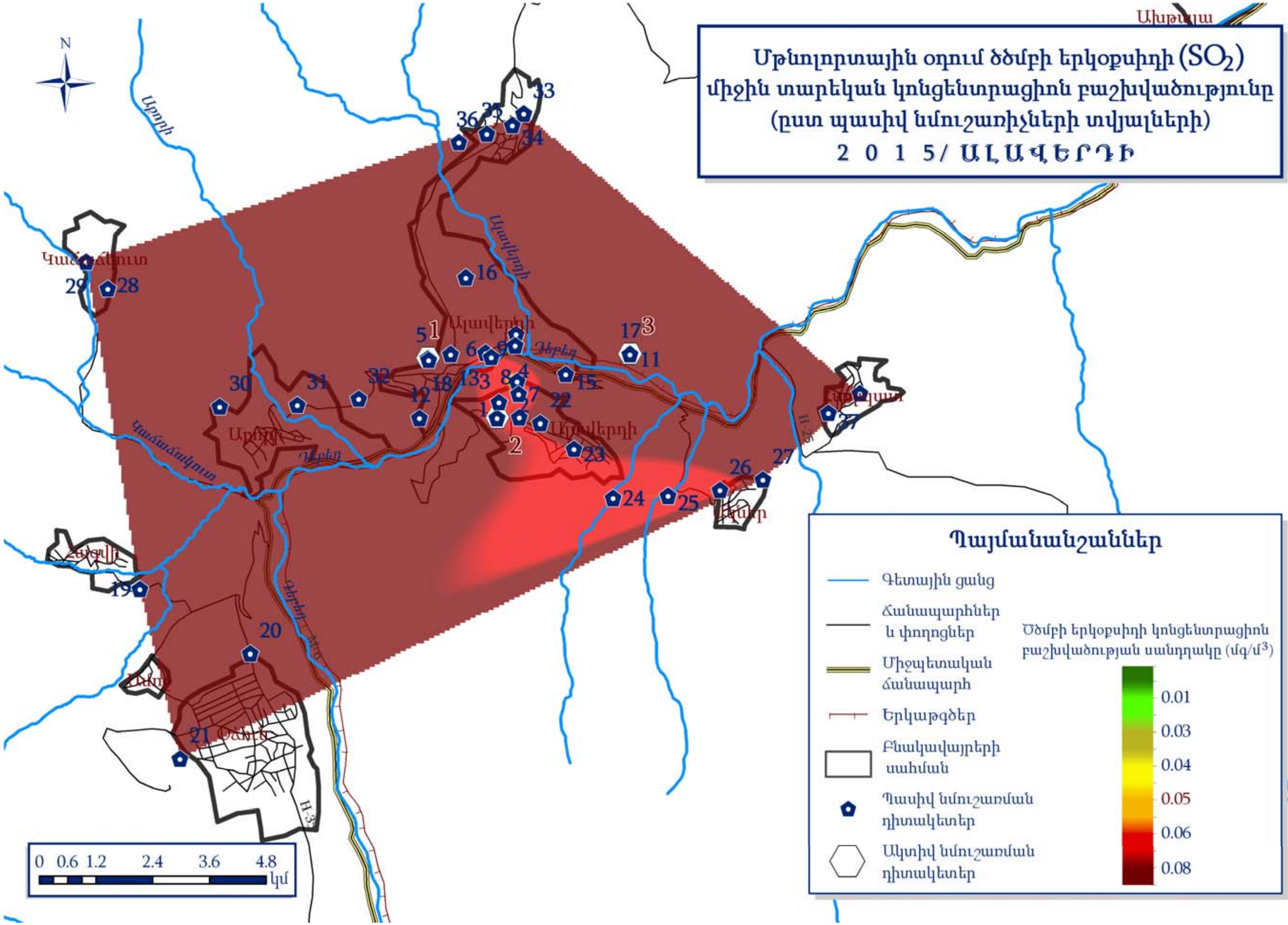
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO2)
միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը
(ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների)
2 0 1 5/ ԱԼԱՎԵՐԴԻ
N
Ալավերդի
Դեբեդ
Պայմանանշաններ
Գետային ցանց
Ճանապարհներ և փողոցներ
Միջպետական ճանապարհ
Երկաթգծեր
Բնակավայրերի սահման
Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ3)
0.01
0.03
0.04
0.05
0.06
0.08
0 0.6 1.2 2.4 3.6 4.8
կմ

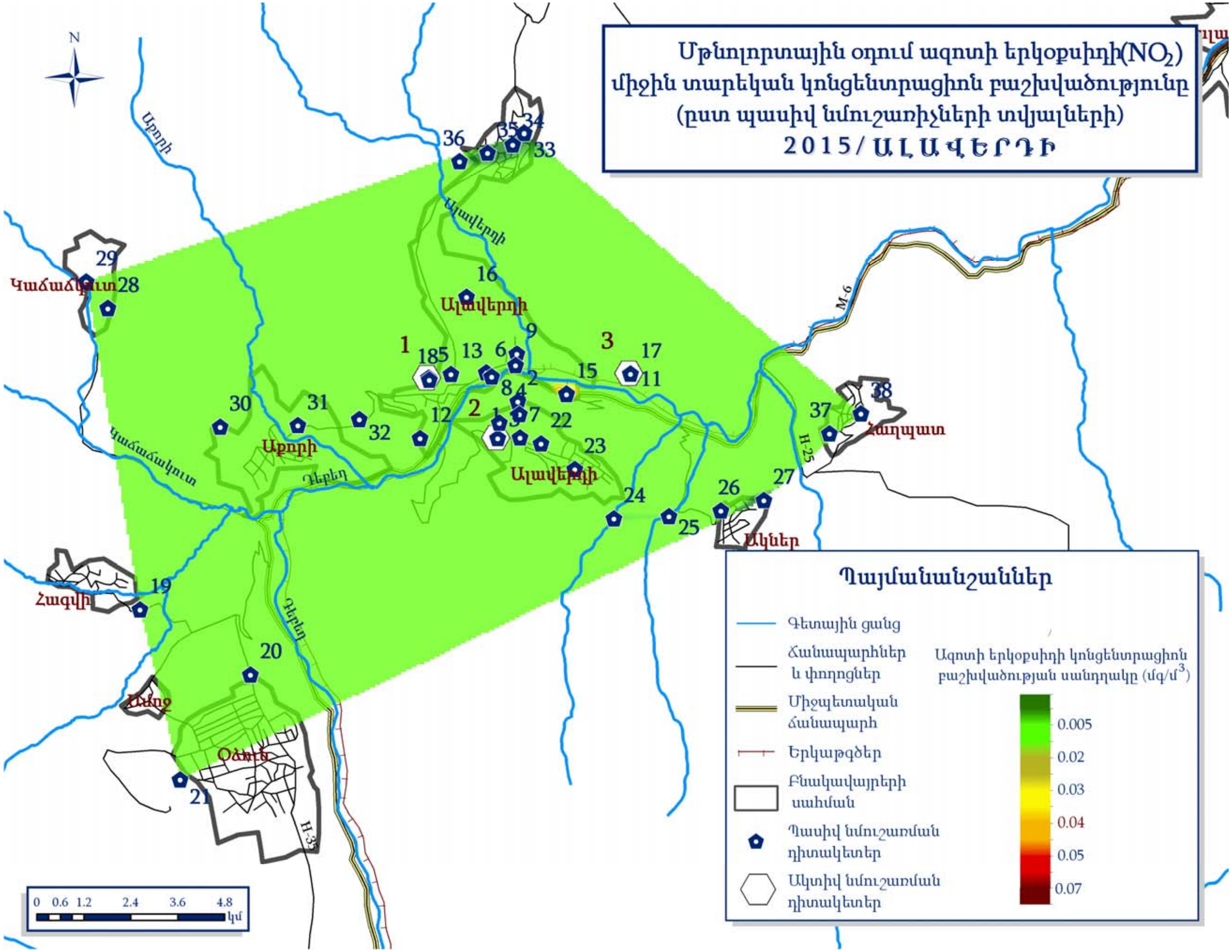
Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի(NO2)
միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը
(ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների)
2015/ ԱԼԱՎԵՐԴԻ
N
Ալավերդի
Ախթալա
Հաղպատ
Ակներ
Օձուն
Հագվի
Կաճաճկուտ
Աքորի
Դեբեդ
M-6
H-25
Պայմանանշաններ
Գետային ցանց
Ճանապարհներ և փողոցներ
Միջպետական ճանապարհ
Երկաթգծեր
Բնակավայրերի սահման
Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
Ակտիվ նմուշառման դիտակետեր
Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ3)
0.005
0.02
0.03
0.04
0.05
0.07
0 0.6 1.2 2.4 3.6 4.8 կմ

Հրազդան

2015 թվականի ընթացքում Հրազդան քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 17 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 1064, պասիվ նմուշառմամբ՝ 1743 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Շուրջօրյա ակտիվ (24- ժամյա) նմուշառման եղանակով որոշված նյութերի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

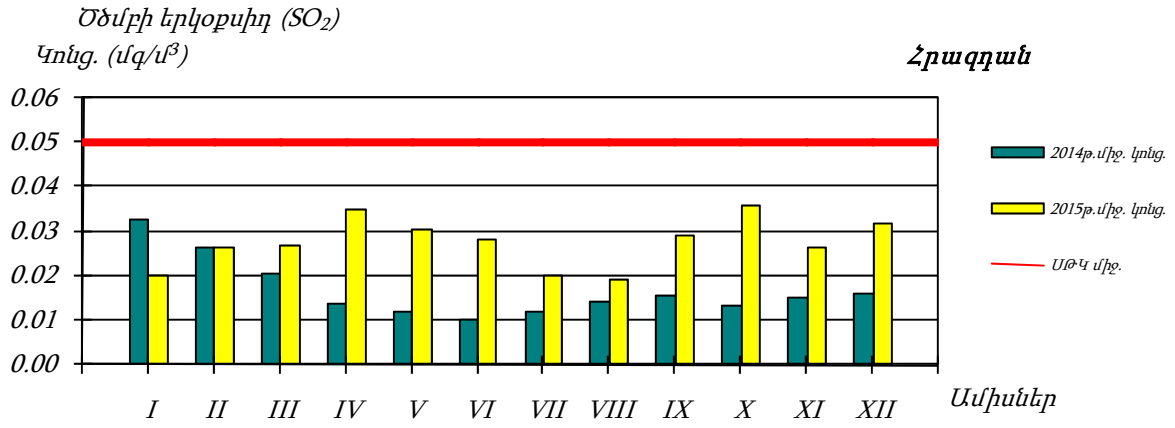

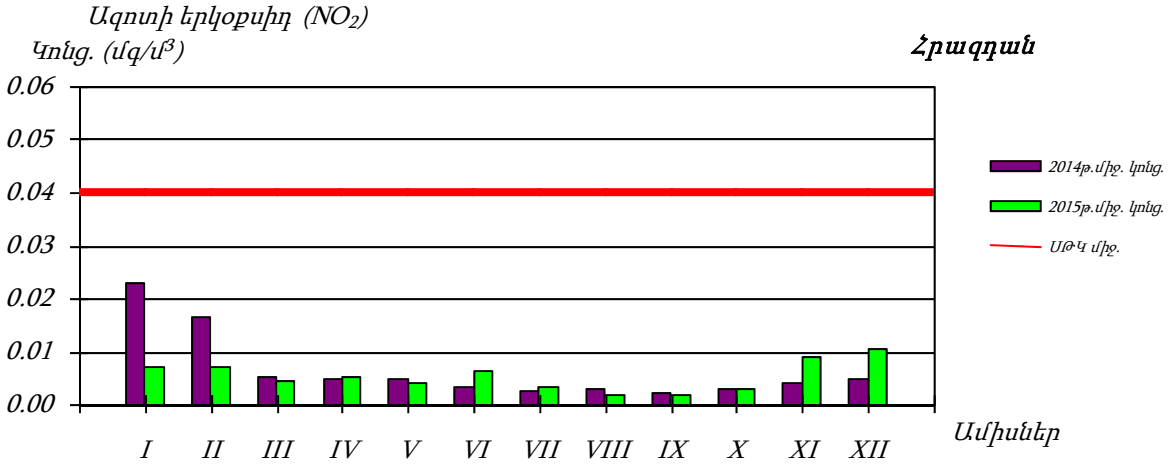

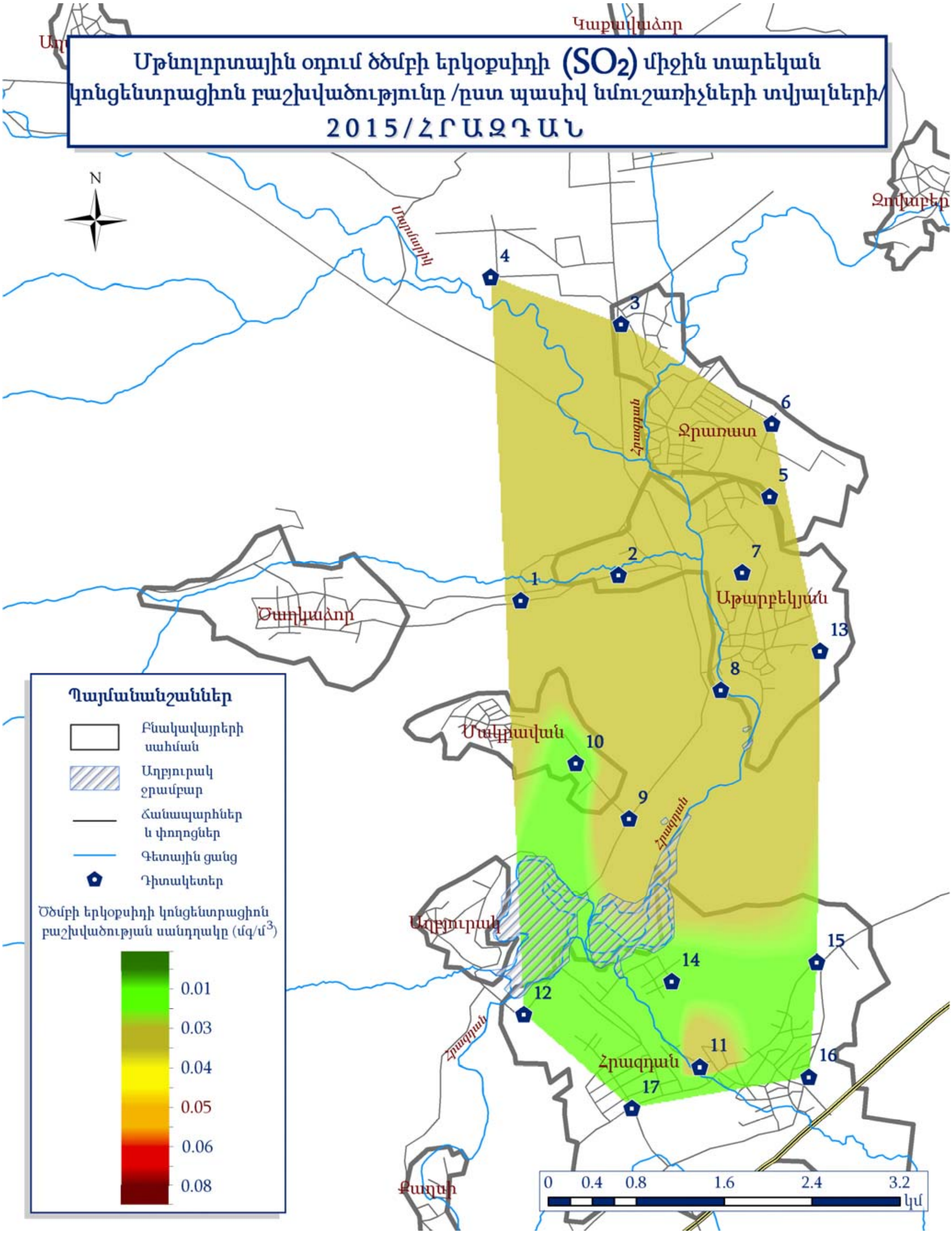
Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/
2015/ՀՐԱԶԴԱՆ
N
Կաքավաձոր
Զովաբեր
Մարմարիկ
Ջրառատ
Հրազդան
Ծաղկաձոր
Աթարբեկյան
Մաքրավան
Աղբյուրակ
Հրազդան
Քաղսի
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
Պայմանանշաններ
Բնակավայրերի սահման
Աղբյուրակ ջրամբար
Ճանապարհներ և փողոցներ
Գետային ցանց
Դիտակետեր
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ^3)
0.01
0.03
0.04
0.05
0.06
0.08
0 0.4 0.8 1.6 2.4 3.2 կմ

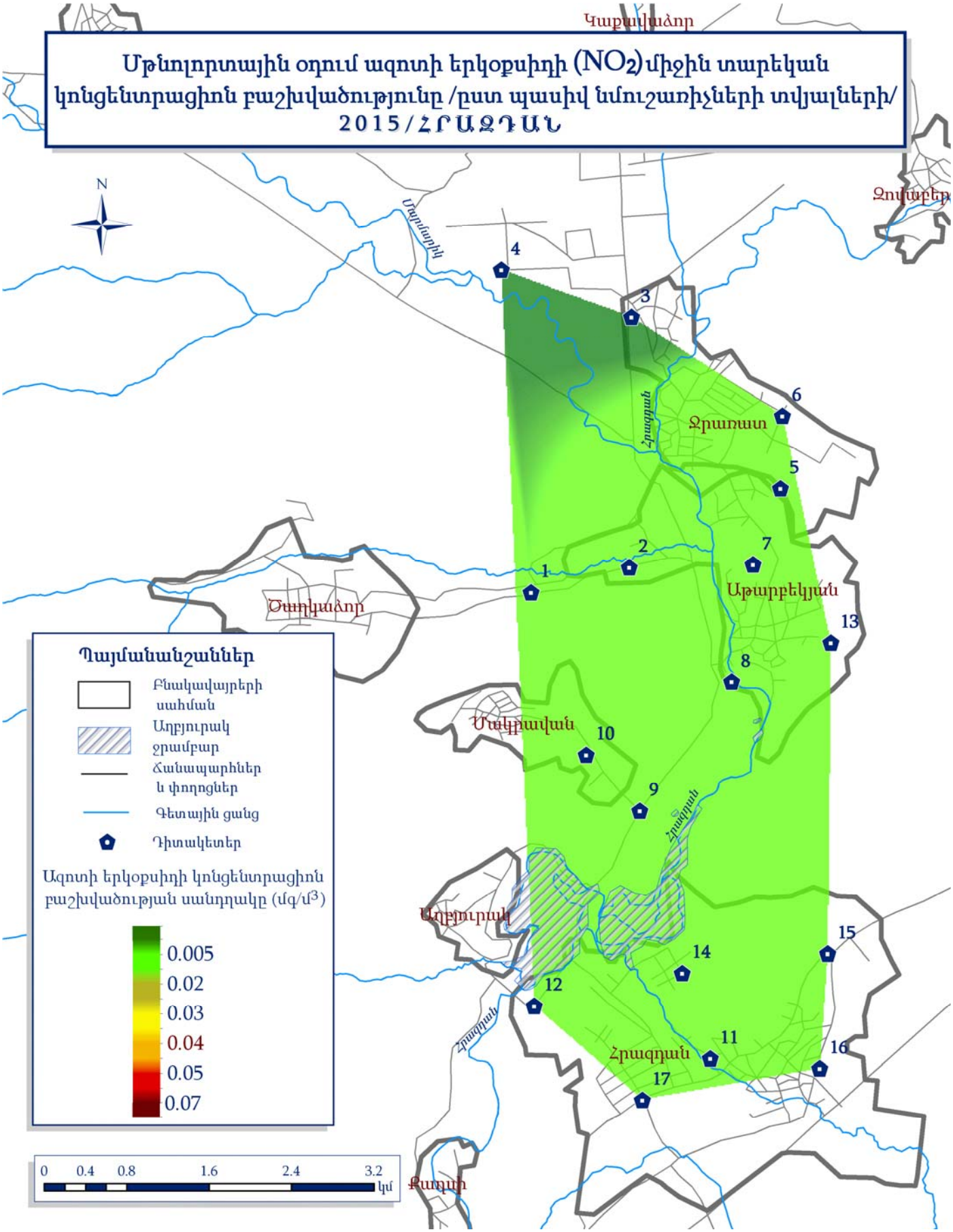
Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը /ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների/
2015/ՀՐԱՉԴԱՆ
N
Կաքավաձոր
Զովասբեր
Մարմարիկ
Ջրառատ
Հրազդան
Ծաղկաձոր
Աթարբեկյան
Մակրավան
Աղբյուրակ
Հրազդան
Քարպի
Պայմանանշաններ
Բնակավայրերի սահման
Աղբյուրակ ջրամբար
Ճանապարհներ և փողոցներ
Գետային ցանց
Դիտակետեր
Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)
0.005
0.02
0.03
0.04
0.05
0.07
0 0.4 0.8 1.6 2.4 3.2 կմ

Արարատ

2015 թվականի ընթացքում Արարատ քաղաքում կատարվել են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործել է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 12 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառմամբ վերցվել է օդի 336, պասիվ նմուշառմամբ՝ 1218 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

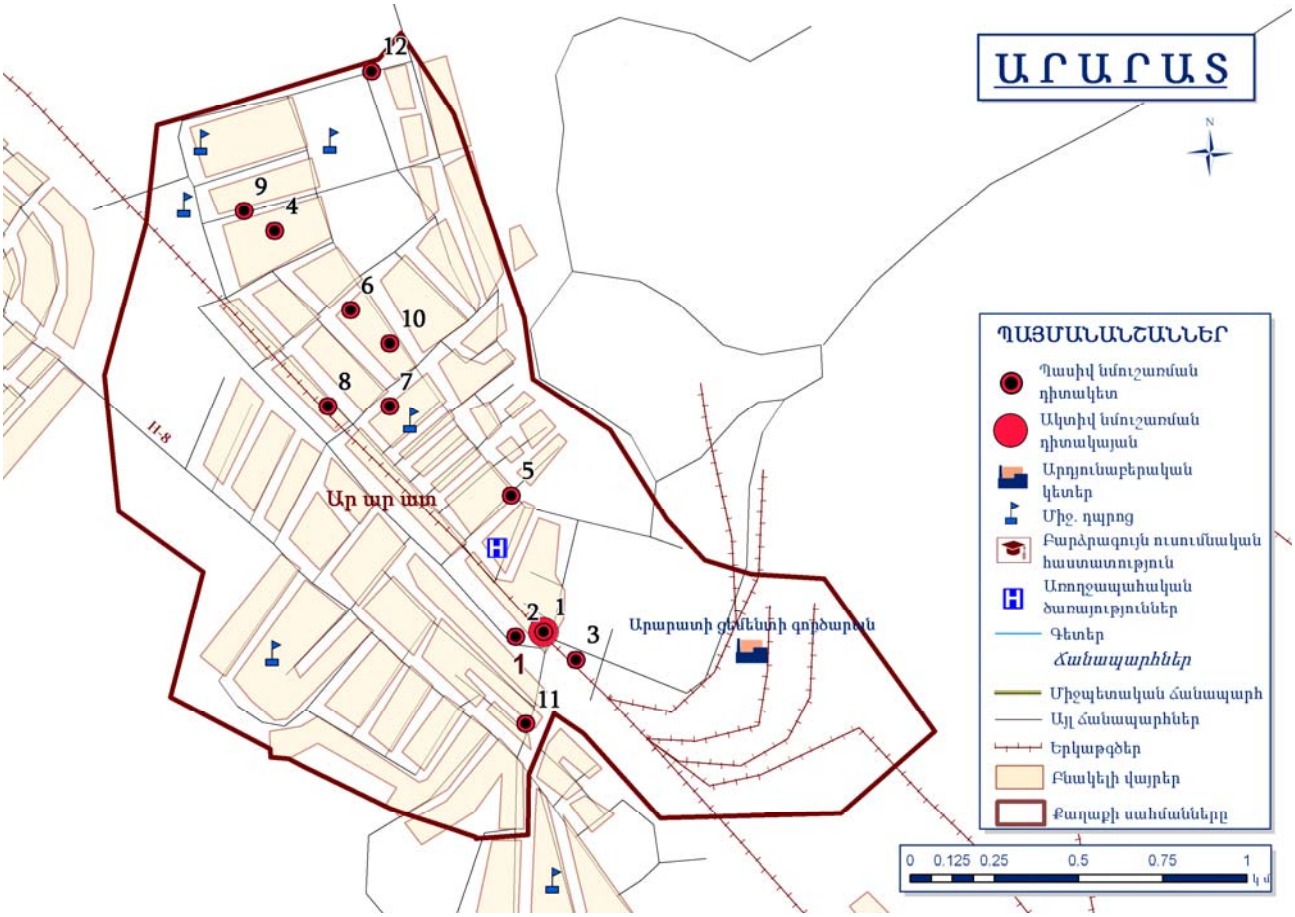

Պասիվ նմուշառիչներով մթնոլորտային օդի դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում

2015 թվականի ընթացքում պասիվ նմուշառիչներով օդային ավազանի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի քաղաքներում, Սյունիք գյուղական համայնքում: Վերցված օդի փորձանմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօսիդի և ազոտի երկօքսիդի պարունակությունները:

Կապան քաղաքի 11 դիտակետում տեղադրված պասիվ նմուշառիչներով վերցվել է օդի 924 փորձանմուշ, Քաջարան քաղաքի 15 դիտակետից՝ 1256 փորձանմուշ, Չարենցավան քաղաքի 10 դիտակետից՝ 929 փորձանմուշ, Մարտունի քաղաքի 10 դիտակետից՝ 260 փորձանմուշ,Սյունիք (Սովխոզ) գյուղական համայնքի 9 դիտակետից՝ 756 փորձանմուշ:

Նշված բնակավայրերի մթնոլորտում որոշված ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ստորև տրվում են ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դեկտեմբեր ամսվա միջին ամսական կոնցենտրացիաների գրաֆիկական պատկերները՝ ըստ քաղաքների:

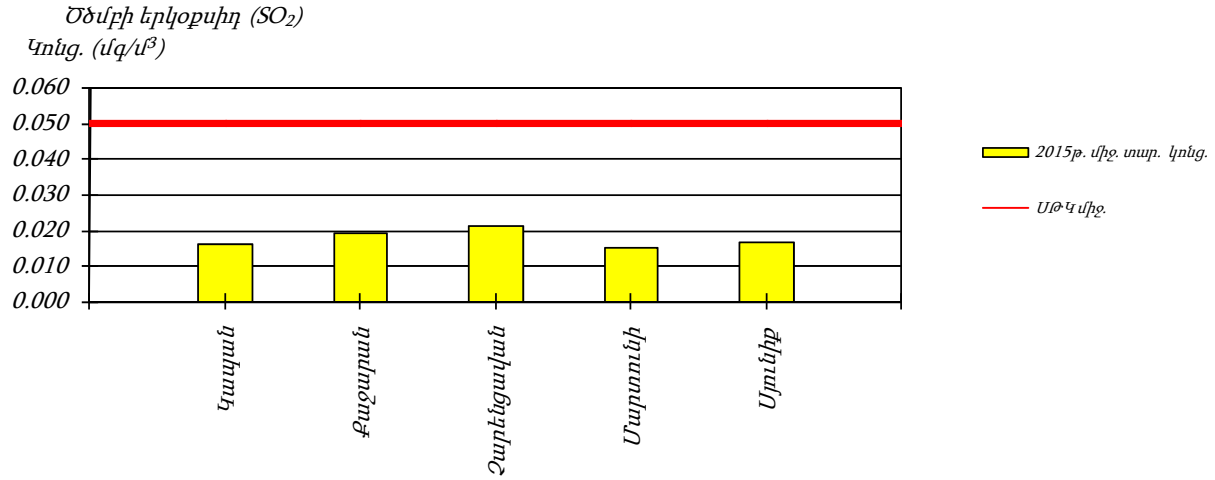

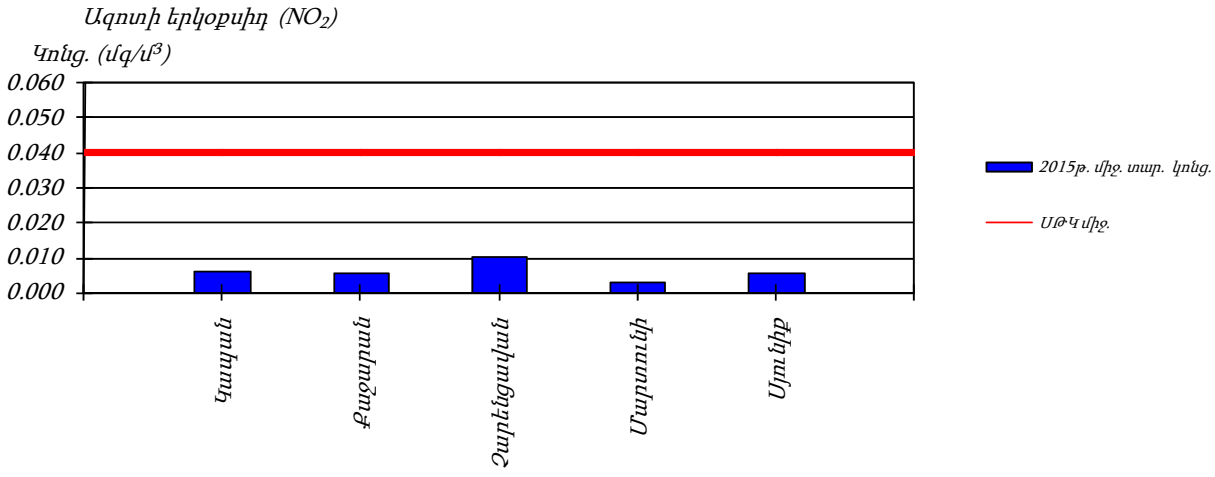

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ

2015 թվականի ընթացքում Հայէկոմոնիտորինգի կողմից մակերևութային ջրերի որակի դիտարկումներ իրականացվել են հանրապետության 42 գետի, Արփա-Սևան թունելի, Արփիլճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ազատի, Կեչուտի ջրամբարների և Երևանյան լճի 108 դիտակետում, որտեղից վերցվել է 1013 փորձանմուշ: Վերցված փորձանմուշներում որոշվել է միջին հաշվով 40 ցուցանիշ: Իրականացված դիտարկումների արդյունքները բերված են աղյուսակներ 1-3-ում:

ՀՀ կառավարության «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում) ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե մակերևութային ջրային մարմնի որակի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են որակի տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը: Օրինակ՝ եթե կոնկրետ ջրային մարմնի մեկ ցուցանիշ ցույց է տալիս «անբավարար» (4-րդ դաս) դասի կարգավիճակ, իսկ մնացած բոլորը ցույց են տալիս ավելի լավ կարգավիճակ, ապա այդ ջրային մարմինը դասակարգվում է «անբավարար» կարգավիճակի դասին (4-րդ դաս): Գործում է հետևյալ սկզբունքը. «Եթե մեկը վատ վիճակում է, ապա բոլորն են վատ վիճակում»:

ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակը 2015թ.-ին

Աղյուսակ 1.

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ գյ. Հարթագյուղից վերև (1)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Նիտրատ իոն, ԸԱԱ·	3-րդ	3-րդ
		0.6 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ
		4.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն	5-րդ	

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Հյուսիսային	Դեբեդ	0.5 կմ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև (5)	–	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Նիտրատ իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
		Սահմանի մոտ (7)	Նիտրատ իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Ձորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (10)	–	2-րդ	2-րդ
	Տաշիր	0.5 կմ գյ. Միխայելովկայից վերև (11)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ գյ. Սարատովկայից ներքև (12)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Մարցիգետ	Գետաբերան (13)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, երկաթ, հանքայնացում	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն, կոբալտ, պղինձ	4-րդ	
			Ցինկ, կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	5-րդ	
	Գարգառ	Ակունք (210)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (342)	ԹՔՊ, մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Շնող	Գետաբերան (343)	Մոլիբդեն, կախված մասնիկներ	5-րդ	5-րդ
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև(15)	–	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	Ամոնիում իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
	Աղստև	1 կմ ք.Իջևանից վերև (17)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
		Սահմանի մոտ (18)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
	Գետիկ	0.5 կմ ք. Ճամբարակից վերև (19)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (20)	–	2-րդ	2-րդ

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Ախուրյանի	Ախուրյան	0.5 կմ գյ. Ամասիայից վերև (31)	_	2-րդ	2-րդ
		1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, կոբալտ, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, կախված մասնիկներ	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Երվանդաշատից ներքև (35)	Կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ
	Աշոցք	0.5 կմ գյ. Արտաշենից վերև (36)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (37)	ԹՔՊ, արսեն	3-րդ	3-րդ
	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	ԹՔՊ, ԸԱԱ, նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն	5-րդ	
	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	4-րդ	
		0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ
Հրազդանի	Քասախ	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	ԹՔՊ, ԸԱԱ, նիտրիտ իոն	3-րդ	5-րդ
			Ընդհանուր ֆոսֆոր, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
		1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	_	2-րդ	2-րդ
		3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (47)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Հրազդանի	Գեղարոտ	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (49)	Նիտրիտ իոն	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն, ԸԱԱ	4-րդ	
	Հախվերդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Հրազդան	գյ. Գեղամավանի մոտ (51)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև (54)	Նիտրատ իոն	3-րդ	3-րդ
		գյ. Գեղանիստ (225)	ԹԿՊ$_5$, ԹՔՊ, լուծված թթվածին, մանգան	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ԸԱԱ, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	
		6 կմ ք. Երևանից ներքև. գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, կախված մասնիկներ	3-րդ	5-րդ
			ԹՔՊ, կոբալտ	4-րդ	
			Լուծված թթվածին, ԹԿՊ$_5$, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Նիտրատ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախված մասնիկներ	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	4-րդ	

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Հրազդանի	Գետառ	Գետաբերան (59)	Նիտրատ իոն, սուլֆատ իոն, մանգան	3-րդ	5-րդ
			ՔԱԱ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
	Մարմարիկ	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (58)	_	2-րդ	2-րդ
Սևանի	Ձկնագետ	0.5 կմ գյ. Սեմյոնովկաից վերև (60)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (61)	_	2-րդ	2-րդ
	Մասրիկ	0.5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև (62)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (63)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Սոթք	0.5 կմ հանքավայրից վերև (64)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (65)	_	2-րդ	2-րդ
	Կարճաղբյուր	0.5 կմ գյ. Աղբյուրաձորից վերև (66)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (67)	_	2-րդ	2-րդ
	Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
	Մարտունի	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև (71)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (72)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Արգիճի	0.5 կմ գյ. Լեռնակերտից վերև (73)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	_	2-րդ	2-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Շողվակ	Գետաբերան (76)	_	2-րդ	2-րդ
	Գավառագետ	0.5 կմ գյ. Ծաղկավանից վերև (77)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (78)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Արարատյան	Վեդի	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	_	2-րդ	2-րդ
		2 կմ ք. Արարատից ներքև (82)	Կախված մասնիկներ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Արարատյան	Արփա	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Եղեգիս	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Արփա-Սևան թունել	0.7 կմ գյ. Ծովինարից վերև (68)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
Հարավային	Մեղրիգետ	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (90)	Նիտրիտ իոն	3-րդ	3-րդ
	Ողջի	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	_	2-րդ	2-րդ
		1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, սուլֆատ իոն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ՔԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Կախված մասնիկներ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, մոլիբդեն	5-րդ	
		0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	3-րդ
		6.8 կմ ք. Կապանից ներքև (94)	Նիտրիտ իոն, ցինկ, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, ալյումին	4-րդ	
			Մանգան, կոբալտ	5-րդ	
	Արծվանիկ	0.5 կմ պոչամբարից վերև (95)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (96)	Նիտրիտ իոն, ցինկ, կադմիում, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Ալյումին, սուլֆատ իոն, կախված մասնիկներ	4-րդ	
			Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, ծարիր	5-րդ	
	Գեղի	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև (97)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (98)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	_	2-րդ	2-րդ
		1 կմ ք. Սիսիանից վերև (100)	_	2-րդ	2-րդ
		3 կմ ք. Սիսիանից ներքև (101)	_	2-րդ	2-րդ
		0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	_	2-րդ	2-րդ

Ջրավազա-նային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն/ դիտակետի համար	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրա-կան դաս
Հարավային	Սիսիան	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև (103)	_	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (104)	Մոլիբդեն, մանգան	4-րդ	4-րդ
	Գորիսգետ	3 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	_	2-րդ	2-րդ
		1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև (107)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ԸԱԱ*	3-րդ	5-րդ
			Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	5-րդ	

1 -րդ դաս՝ «գերազանց» քիմիական որակ, 2 -րդ դաս՝ «լավ» քիմիական որակ, 3 -րդ դաս՝ «միջակ» քիմիական որակ, 4 -րդ դաս՝ «անբավարար» քիմիական որակ, 5 -րդ դաս՝ «վատ» քիմիական որակ

* ԸԱԱ-ընդհանուր անօրգանական ազոտ

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Փամբակ գետի ջրի քիմիական որակը գետի վերին հոսանքում՝ Հարթագյուղից վերև հատվածում, «լավ» է (2-րդ դաս), Սպիտակ քաղաքից ներքև և Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածներում՝ «միջակ» (3-րդ դաս). Սպիտակ քաղաքից ներքև՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով և ընդհանուր անօրգանական ազոտով, Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածում՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով: Փամբակ գետի ջրի քիմիական որակը Վանաձոր քաղաքից ներքև ընկած հատվածում՝ «վատ» է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Դեբեդ գետի՝ Մարցիգետ գետի թափման կետից ներքև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս): Դեբեդ գետի Այրումից վերև և սահմանի մոտ հատվածներում ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Ջորագետ գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Տաշիր գետի վերին և ստորին հոսանքում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Միխայելովկայից վերև հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, Սարատովկայից ներքև հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և նիտրատ իոնով:

Մարցիգետ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով:

Ախթալա գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ցինկով, կադմիումով, մանգանով, սուլֆատ իոնով և կախված մասնիկներով:

Գարգառ գետի ջուրը ակունքում «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝«միջակ» որակի (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և մոլիբդենով:

Շնող գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և կախված մասնիկներով:

Աղստև գետի վերին հոսանքում՝ Դիլիջանից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Դիլիջանից ներքև, Իջևանից վերև և սահմանի մոտ հատվածներում՝ «միջակ» (3-րդ դաս). Դիլիջանից ներքև՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով և կախված մասնիկներով, Իջևանից վերև՝պայմանավորված ԹՔՊ-ով, ամոնիում իոնով և կախված մասնիկներով, սահմանի մոտ՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, կախված մասնիկներով:

Գետիկ գետի ջուրը ողջ հոսանքում «լավ» որակի է (2 -րդ դաս):

Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Ախուրյան գետի Ամասիայից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Ամասիայից ներքև և Գյումրիից վերև հատվածներում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով: Ախուրյան գետի ջրի քիմիական որակը Գյումրիից ներքև հատվածում՝ «անբավարար» է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով և կախված մասնիկներով: Ախուրյան գետի Երվանդաշատից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված կախված մասնիկներով:

Աշոցք գետի Արտաշենից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և արսենով:

Կարկաչուն գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ իոնով:

Մեծամոր գետի Վաղարշապատից հարավ և Ռանչպար գյուղից ներքև ընկած հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Վաղարշապատից հարավ՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, Ռանչպար գյուղից ներքև՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրիտ և ամոնիում իոններով, Վաղարշապատից հարավ-արևելք հատվածում ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և նիտրիտ իոններով:

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Քասախ գետի Ապարան քաղաքից վերև և Աշտարակից վերև հատվածներում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Ապարան քաղաքից ներքև ընկած հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնի պարունակությամբ: Աշտարակից ներքև և գետաբերանի հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Աշտարակից ներքև՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով, գետաբերանի հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, նիտրատ և ֆոսֆատ իոններով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով:

Գեղարոտ գետի Արագած գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» որակի է (4 -րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով և ընդհանուր անօրգանական ազոտով:

Հախվերդ գետի Փարպի գյուղից ներքև հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3 -րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Հրազդան գետի Քաղսի գյուղից ներքև և Արզել գյուղից ներքև հատվածներում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Գեղամավանի մոտ և Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածներում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս). Գեղամավանի մոտ հատվածում՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով, Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև հատվածում՝ պայմանավորված նիտրատ իոնով: Գեղանիստ գյուղի մոտ և Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ հատվածներում Հրազդան գետի ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս). Գեղանիստ գյուղի մոտ՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ֆոսֆատ իոնով, Դարբնիկ գյուղի մոտ հատվածում՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, $БКП_5$-ով, ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով, գետաբերանի հատվածում ջուրը «անբավարար» որակի է (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, մանգանով:

Գետառ գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «վատ» որակի է (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով, ընդհանուր ֆոսֆորով:

Մարմարիկ գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս):

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մասրիկ գետի Վերին Շորժա գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ֆոսֆատ իոնով:

Վարդենիս գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ իոնով:

Մարտունի գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

Ծակքար գետի գետաբերանի հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և ֆոսֆատ իոնով:

Գավառագետ գետի վերին հոսանքում՝ գյուղ Ծաղկավանից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում և ֆոսֆատ իոններով, ընդհանուր ֆոսֆորով:

Ձկնագետ, Կարճաղբյուր, Արգիճի, Շողվակ և Սոթք գետերի ջուրը «լավ» որակի է:

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Վեդի գետի Ուրցաձոր գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Արարատից ներքև հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված կախված մասնիկներով:

Արփա գետի Ջերմուկից վերև և Վայքից վերև հատվածներում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), Վայքից ներքև, Եղեգնաձորից վերև և Արենիից ներքև հատվածներում՝ «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Եղեգիս գետի Շատին գյուղից ներքև ընկած հատվածում ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Արփա-Սևան թունելի ջուրը «միջակ» որակի է (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված ԹՔՊ-ով և ֆոսֆատ իոնով:

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Ողջի գետի Քաջարան քաղաքից վերև ընկած հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Քաջարանից ներքև և Կապանից ներքև ընկած հատվածներում՝ «վատ» (5-րդ դաս). Քաջարանից ներքև՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով և մոլիբդենով, Կապանից ներքև՝ պայմանավորված մանգանով և կոբալտով, Կապանից վերև հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և վանադիումով:

Արծվանիկ գետի վերին հոսանքում՝ պոչամբարից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով, վանադիումով, կոբալտով և ծարիրով:

Գեղի գետի Աջաբաջ գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Որոտան գետի ողջ հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2 -րդ դաս):

Սիսիան գետի Արևիս գյուղից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով և մանգանով:

Գորիսգետի վերին հոսանքում՝ Գորիս քաղաքից վերև հատվածում, ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Գորիսից ներքև հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, նիտրիտ և ֆոսֆատ իոններով:

Մեղրիգետի՝ Մեղրիից վերև հատվածում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ գետաբերանի հատվածում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված նիտրիտ իոնով:

2015 թ-ին ՀՀ մակերևութային ջրերի քիմիական որակը

2015թ.-ին ՀՀ գետերի ջրի քիմիական որակի ամփոփ նկարագիրը
(դիտակետերի ընդհանուր թիվը 96 է)

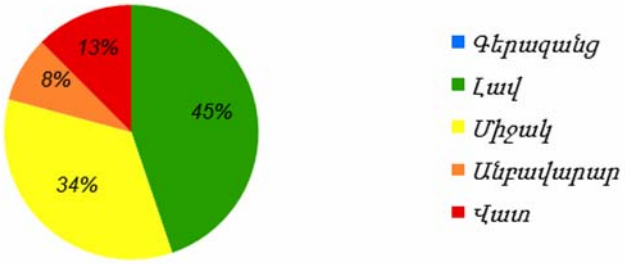

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակը 2015թ.-ին

Աղյուսակ 2

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
ՀՀ ջրամբարներ				
Արփիլճի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (109)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
Ախուրյանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (110)	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Ապարանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (111)	_	2-րդ	2-րդ
Երևանյան լիճ	ամբարտակի մոտ (112)	ԹՔՊ, ՔԱԱ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Ազատի ջրամբար	ամբարտակի մոտ(113)	ԹՔՊ	3-րդ	3-րդ
Կեչուտի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (114)	_	2-րդ	2-րդ

ՀՀ ջրամբարների ջրի քիմիական որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերի (ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման հավելված N2):

Արաքս գետի քիմիական որակի մոնիտորինգի արդյունքները 2015թ.-ին

Աղյուսակ 3.

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Դիտակետի տեղադրությունը	Նմուշների քանակ	ՍԹԿ-ն գերազանցող ցուցանիշների անվանումը	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակը	Միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)
25	գյ. Սուրմալուի դիմաց	8	$БПК_5$	1	_
			ալյումին	4	14.6
			վանադիում	8	9.3
			քրոմ	8	4.0
			երկաթ	2	_
			մանգան	4	2.1
			պղինձ	8	2.7
			սելեն	2	1.5
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	11	նիտրիտ իոն	9	2.3
			ամոնիում իոն	1	_
			$БПК_5$	3	_
			ալյումին	9	5.5
			վանադիում	11	10.2
			քրոմ	11	4.9
			երկաթ	2	_
			մանգան	6	1.8
			պղինձ	11	2.7
			սելեն	6	3.3
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	11	սուլֆատ իոն	1	_
			նիտրիտ իոն	10	9.3
			ամոնիում իոն	10	3.0
			$БПК_5$	4	_
			ԹՔՊ	1	1.8
			ալյումին	7	3.7
			վանադիում	11	13.1
			քրոմ	11	4.3
			երկաթ	1	_
			մանգան	6	2.7
			պղինձ	11	2.2
			սելեն	6	2.6
28	0.5 կմ Արմաշ գյուղից ներքև	9	սուլֆատ իոն	1	1.4
			նիտրիտ իոն	8	9.0
			ամոնիում իոն	2	1.7
			$БПК_5$	2	_
			ԹՔՊ	2	_
			ալյումին	6	4.6
			վանադիում	9	13.6
			քրոմ	9	4.3
			մանգան	5	1.5
			երկաթ	2	_
			պղինձ	9	2.4
			սելեն	5	2.7

Դիտակետի համարը քարտեզի վրա	Դիտակետի տեղադրությունը	Նմուշների քանակ	ՍԹԿ-ն գերազանցող ցուցանիշների անվանումը	ՍԹԿ-ն գերազանցող դեպքերի քանակը	Միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)
29	2 կմ Ագարակից հարավ	11	սուլֆատ իոն	5	1.5
			նիտրիտ իոն	4	1.7
			$ԹԿՊ_5$	3	_
			ԹՔՊ	5	_
			ալյումին	10	3.5
			վանադիում	11	11.5
			քրոմ	11	4.3
			մանգան	1	_
			պղինձ	11	2.4
			սելեն	9	5.0
30	2.5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք	11	սուլֆատ իոն	5	1.5
			նիտրիտ իոն	5	1.9
			$ԹԿՊ_5$	2	_
			ԹՔՊ	4	_
			ալյումին	11	3.7
			վանադիում	11	11.7
			քրոմ	11	4.4
			մանգան	1	_
			պղինձ	11	4.2
			սելեն	9	4.2

Արաքս գետ

Արաքս գետի 6 դիտակետից վերցված փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշներից, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, գերազանցվել են ԹԿՊ$_5$-ի, ԹՔՊ-ի, ամոնիում, նիտրիտ, սուլֆատ իոնների, վանադիումի, քրոմի, մանգանի, պղնձի, ալյումինի, երկաթի և սելենի ՍԹԿ-ները: Ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, Արաքս գետից վերցված փորձանմուշներում դիտվում է վանադիումով բարձր աղտոտվածություն: Վանադիումի ՍԹԿ-ն գերազանցվել է 10.2-13.6 անգամ:

Արաքս գետի գյ. Սուրմալուի դիմաց հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, դիտվում է ալյումինով բարձր աղտոտվածություն: Ալյումինի ՍԹԿ-ն գերազանցվել է 14.6 անգամ: Որոշված մյուս ցուցանիշներից 9.3 անգամ գերազանցվել է վանադիումի, 4.0 անգամ՝ քրոմի, 2.1 անգամ՝ մանգանի, 2.7 անգամ՝ պղնձի, 1.5 անգամ՝ սելենի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից վերև հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 2.3 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 5.5 անգամ՝ ալյումինի, 4.9 անգամ՝ քրոմի, 1.8 անգամ՝ մանգանի, 2.7 անգամ՝ պղնձի և 3.3 անգամ՝ սելենի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի Հրազդան գետի թափման կետից ներքև հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 9.3 անգամ գերազանցվել է նիտրիտ իոնի, 3.0 անգամ՝ ամոնիում իոնի, 1.8 անգամ՝ ԹՔՊ-ի, 3.7 անգամ՝ ալյումինի, 4.3 անգամ՝ քրոմի, 2.7 անգամ՝ մանգանի, 2.2 անգամ՝ պղնձի և 2.6 անգամ՝ սելենի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի գյ. Արմաշից ներքև ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.4 անգամ գերազանցվել է սուլֆատ իոնի, 9.0 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 1.7 անգամ՝ ամոնիում իոնի, 4.6 անգամ՝ ալյումինի, 4.3 անգամ՝ քրոմի, 1.5 անգամ՝ մանգանի, 2.4 անգամ՝ պղնձի և 2.7 անգամ՝ սելենի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի ք. Ագարակից հարավ ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.5 անգամ գերազանցվել է սուլֆատ իոնի, 1.7 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 3.5 անգամ՝ ալյումինի, 4.3 անգամ՝ քրոմի, 2.4 անգամ՝ պղնձի և 5.0 անգամ՝ սելենի ՍԹԿ-ները:

Արաքս գետի ք. Ագարակից հարավ-արևելք ընկած հատվածում, ըստ ձկնատնտեսական նորմերով գնահատման, 1.5 անգամ գերազանցվել է սուլֆատ իոնի, 1.9 անգամ՝ նիտրիտ իոնի, 3.7 անգամ՝ ալյումինի, 4.4 անգամ՝ քրոմի, 4.2 անգամ՝ պղնձի և սելենի ՍԹԿ-ները:

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են ՍԹԿ-ների սահմաններում:

Սևանա լճի քիմիական որակի մոնիտորինգի արդյունքները 2015թ.-ին

Աղյուսակ 4.

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՄԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները				
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ ՄԹԿ=30 մգO/լ	Քրոմ ՄԹԿ=0.001 մգ/լ	Վանադիում ՄԹԿ=0.001 մգ/լ	Մագնեզիում ՄԹԿ=40 մգ/լ	Սելեն ՄԹԿ=0.001 մգ/լ
115	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, մակերևույթից	_	_	0.0048	_	0.0023
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 5մ խորությունից	44	0.0015	0.0048	51.7	0.0022
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 10մ խորությունից	38	0.0017	0.0039	_	0.0034
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 15մ խորությունից	40	0.0011	0.0054	58.4	0.0025
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 20մ խորությունից	38	0.0012	0.0051	56.6	0.0027
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 60մ խորությունից	_	0.0013	0.0053	58.2	0.0027
116	70° ազիմուտով թերակղզուց, մակերևույթից	_	0.0028	0.0047	_	0.0042
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 5մ խորությունից	_	0.0034	0.0056	67.7	0.0050
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 10մ խորությունից	_	0.0039	0.0055	65.1	0.0049
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 15մ խորությունից	42	0.0015	0.0040	48.8	0.0035
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 20մ խորությունից	_	0.0026	0.0046	_	0.0038
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 60մ խորությունից	38	0.0016	0.0039	47.7	0.0036
117	Ձկնագետ գետի գետաբերանից 1 կմ հեռավորությունից, մակերևույթից	38	0.0017	0.0039	46.0	0.0035
	Ձկնագետ գետի գետաբերանից 1 կմ հեռավորությունից, 5մ խորությունից	58	_	0.0046	_	0.0020
	Ձկնագետ գետի գետաբերանից 1 կմ հեռավորությունից, 7մ խորությունից	38	0.0020	0.0044	67.7	0.0031
	Ձկնագետ գետի գետաբերանից 1 կմ հեռավորությունից, 30մ խորությունից	42	_	0.0054	48.2	0.0026

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները				
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ ՍԹԿ=30 մգO/լ	Քրոմ ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Վանադիում ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Մագնեզիում ՍԹԿ=40 մգ/լ	Սելեն ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
119	6.6 կմ 2250 ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, մակերևույթից	36	0.0012	0.0057	47.9	0.0032
	6.6 կմ 2250 ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, 5մ խորությունից	42	_	0.0050	_	0.0027
	6.6 կմ 2250 ազիմուտով Շորժա գյուղից դեպի հարավ, հարավ-արևմուտք, 30մ խորությունից	_	_	0.0052	_	0.0026
120	2 կմ Արտանիշ ավանից 1350 ազիմուտով, մակերևույթից	_	0.0014	0.0058	_	0.0030
	2 կմ Արտանիշ ավանից 1350 ազիմուտով, 7մ խորությունից	_	0.0012	0.0056	46.4	0.0028
121	10կմ Փամբակ գյուղից 2700 ազիմուտով, մակերևույթից	_	0.0012	0.0055	46.8	0.0030
	10կմ Փամբակ գյուղից 2700 ազիմուտով, 5մ խորությունից	_	0.0012	0.0054	47.3	0.0029
	10կմ Փամբակ գյուղից 2700 ազիմուտով, 15մ խորությունից	_	_	0.0054	_	0.0026
122	2.2 կմ Փամբակ գյուղից 2550 ազիմուտով, մակերևույթից	38	_	0.0056	49.0	0.0030
	2.2 կմ Փամբակ գյուղից 2550 ազիմուտով, 5մ խորությունից	_	_	0.0055	_	0.0026
	2.2 կմ Փամբակ գյուղից 2550 ազիմուտով, 25մ խորությունից	42	_	0.0054	_	0.0029
123	13 կմ Փամբակ գյուղից 2350 ազիմուտով, մակերևույթից	_	_	0.0056	48.0	0.0029
	13 կմ Փամբակ գյուղից 2350 ազիմուտով, 7մ խորությունից	_	_	0.0054	_	0.0026
124	1 կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	_	_	0.0044	_	0.0022
	1 կմ Ծովակ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7մ խորությունից	_	0.0014	0.0053	_	0.0028
125	1 կմ գետաբերանից դեպի արևմուտք, մակերևույթից	46	0.0012	0.0052	_	0.0031
	1 կմ գետաբերանից դեպի արևմուտք, 5մ խորությունից	_	_	0.0049	_	0.0026
	2 կմ գետաբերանից դեպի արևմուտք, 30մ խորությունից	_	_	0.0051	_	0.0028
126	1 կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	_	_	0.0051	_	0.0027
	1 կմ Արծվանիստ գյուղից դեպի հյուսիս, 7մ խորությունից	42	_	0.0053	_	0.0031

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները				
		Թթվածնի քիմիական պահանջարկ ՍԹԿ=30 մգO/լ	Քրոմ ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Վանադիում ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Մագնեզիում ՍԹԿ=40 մգ/լ	Սելեն ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
127	1.5 կմ շրջկենտրոնից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	_	_	0.0052	_	0.0027
	1.5 կմ շրջկենտրոնից դեպի հյուսիս, 2մ խորությունից	_	_	0.0046	_	0.0024
	1.5 կմ շրջկենտրոնից դեպի հյուսիս, 7մ խորությունից	_	_	0.0051	_	0.0025
128	15 կմ Երանոս գյուղից 900 ազիմուտով, մակերևույթից	_	_	0.0048	_	0.0022
	15 կմ Երանոս գյուղից 900 ազիմուտով, 5մ խորությունից	_	_	0.0040	_	0.0019
	16 կմ Երանոս գյուղից 900 ազիմուտով, 20մ խորությունից	_	_	0.0038	_	0.0020
129	24 կմ գյուղից 900 ազիմուտով, մակերևույթից	_	_	0.0051	_	0.0026
	24 կմ գյուղից 900 ազիմուտով, 5մ խորությունից	_	_	0.0048	_	0.0025
	25 կմ գյուղից 900 ազիմուտով, 25մ խորությունից	_	_	0.0049	_	0.0023
130	7 կմ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	_	_	0.0053	48.5	0.0026
	7 կմ գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7մ խորությունից	_	_	0.0037	_	0.0012
131	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, մակերևույթից	_	0.0013	0.0056	52.2	0.0030
	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, 5մ խորությունից	42	_	0.0053	_	0.0030
	7.5 կմ Չկալովկա գյուղից դեպի հյուսիս, 20մ խորությունից	36	_	0.0055	47.4	0.0031

Սևանա լիճ

2015թ.-ին Սևանա լճի հիդրոքիմիական ուսումնասիրությունների համար վերցվել են նմուշներ և՛ լճի մակերևույթից, և՛ լճի տարբեր խորությամբ կտրվածքներից (16 դիտակետից 50 փորձանմուշ): Համաձայն ստացված տվյալների Սևանա լճի թթվածնային ռեժիմն եղել է բավարար լճի բնական կենսագործունեության համար՝ դիտվելով թույլատրելի նորմի սահմանում:

Ըստ 1990թ.-ին ընդունված ՀՀ ձկնատնտեսական նորմերի Սևանա լճից վերցված փորձանմուշներում ՍԹԿ-ն գերազանցել են ԹԿՊ$_5$-ի, ԹՔՊ-ի, վանադիումի, քրոմի, մագնեզիումի և սելենի կոնցենտրացիաները: ԹԿՊ$_5$-ը ՍԹԿ-ն գերազանցել է 1.2-1.4 անգամ, ԹՔՊ-ն՝ 1.2-2.1 անգամ, քրոմինը՝ 1.2-3.9 անգամ, մագնեզիումինը՝ 1.2-1.7 անգամ, վանադիումինը՝ 2.9-5.9 անգամ, սելենինը՝ 1.2-5.0 անգամ: Հիմք ընդունելով լճի ջրի քիմիական որակի բազմամյա ուսումնասիրությունների տվյալները՝ մագնեզիումի, վանադիումի և սելենի այսպիսի քանակությունը լճի բնական առանձնահատկությունն է և չի համարվում աղտոտվածություն:

Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները դիտվել են համապատասխան ՍԹԿ-ների սահմաններում:

ՀՀ մակերևութային ջրերի մոնիտորինգի դիտացանցն ըստ գետավազանների

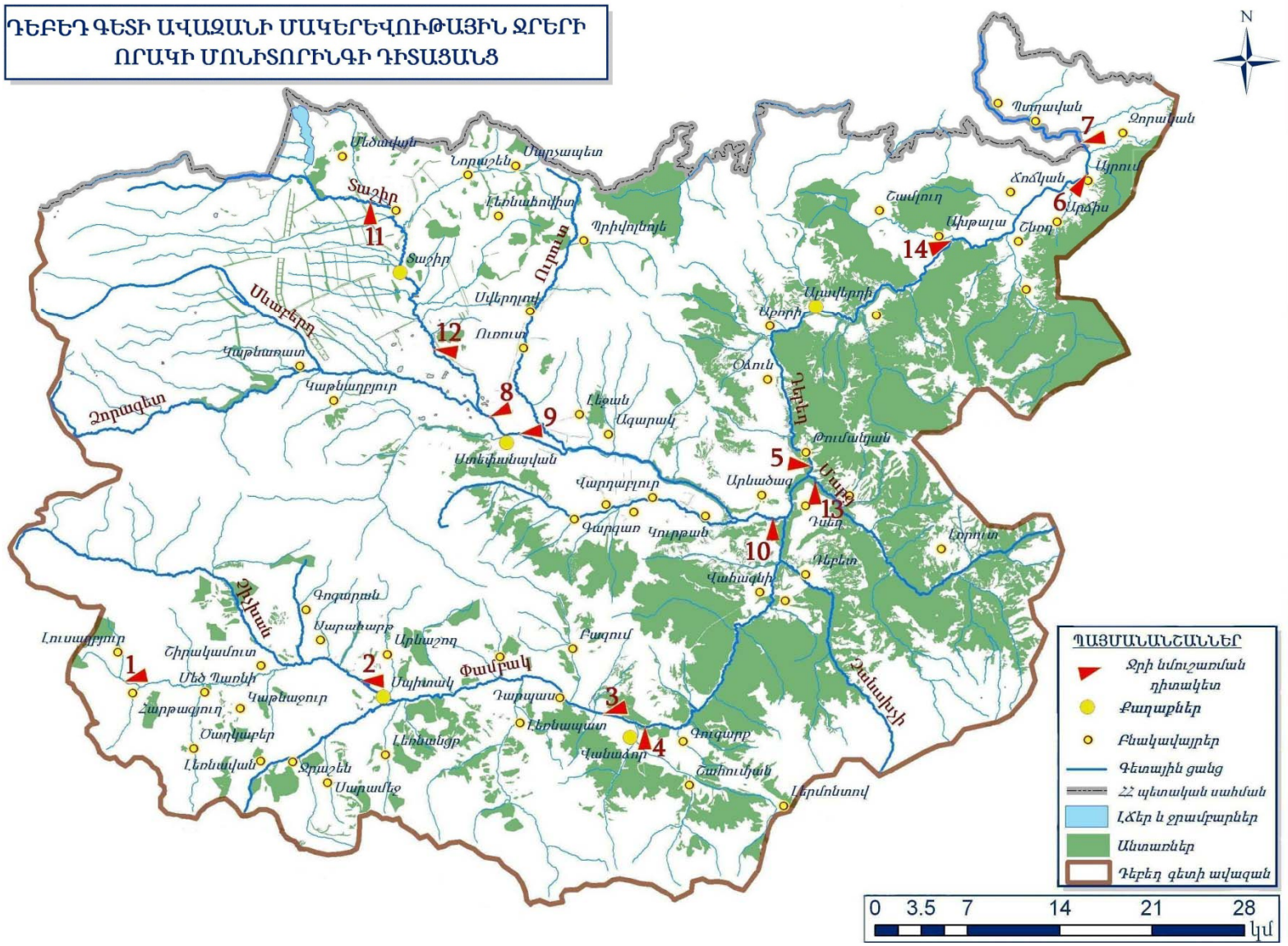

ԱՂՍՏԵՎ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ

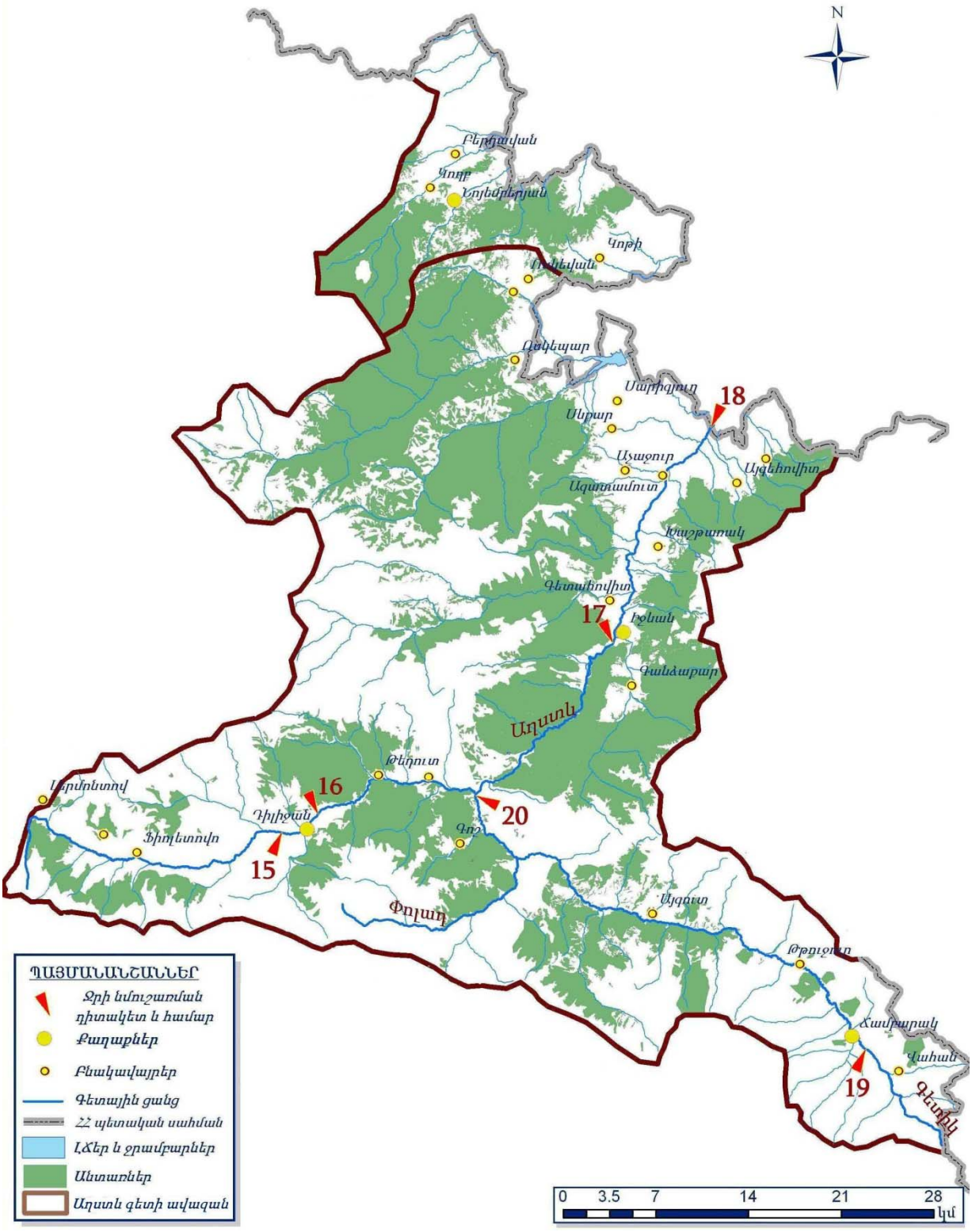

ԱԽՈՒՐՅԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
N
109
110
31
32
33
34
35
36
37
38
Ախուրյան
Սանթաշ
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետեր
Գետերի
Լճերի և ջրամբարների
Քաղաքներ
Բնակավայրեր
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Ախուրյան գետի ավազան
0 4 8 16 24 32
կ մ

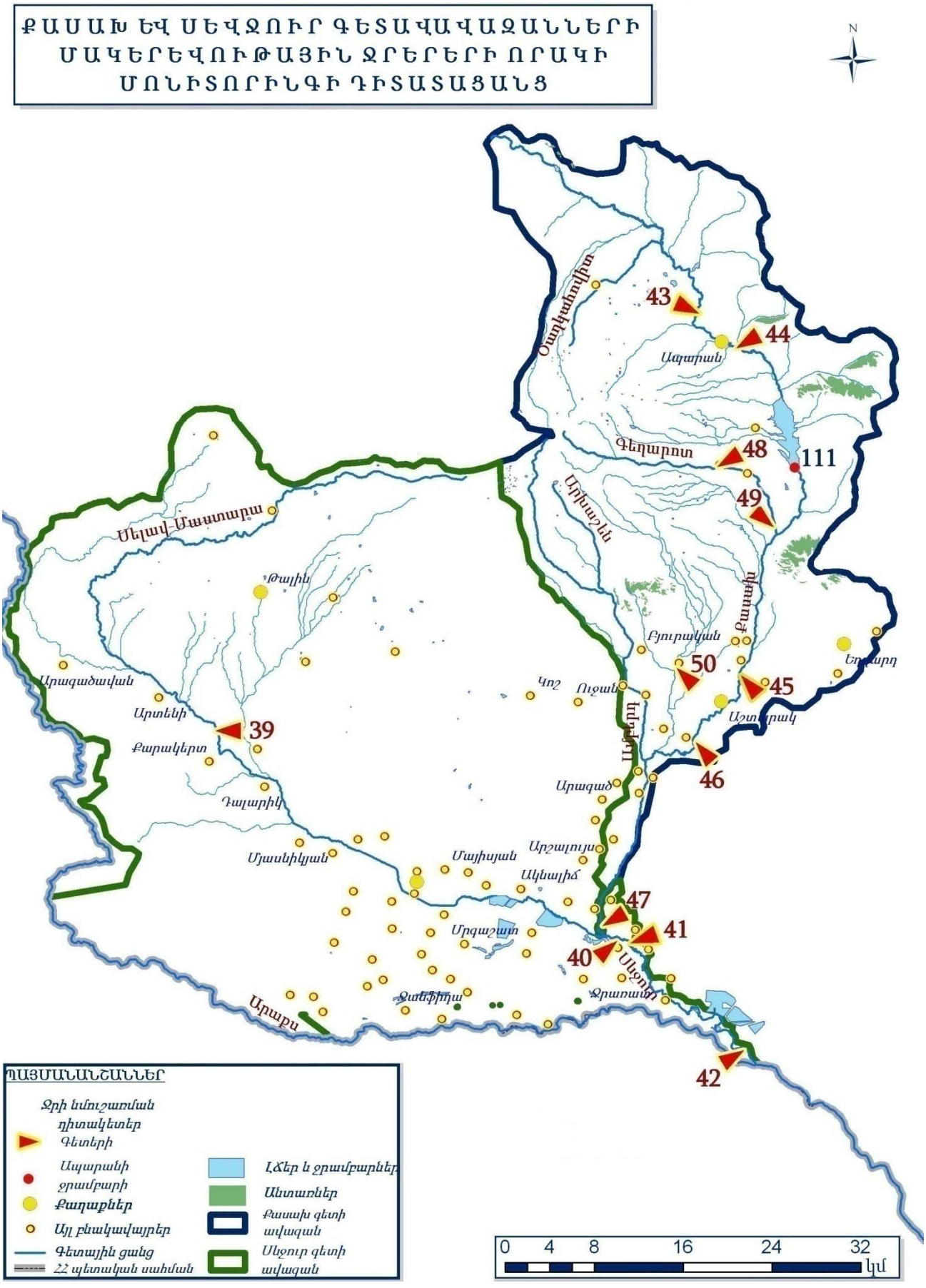
ՔԱՍԱԽ ԵՎ ՍԵՎՋՈՒՐ ԳԵՏԱՎԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՏԱՑԱՆՑ
N
Օաղկահովիտ
Ապարան
Գեղարոտ
Արխաշեն
Քասախ
Բյուրական
Ուջան
Կոշ
Սելավ-Մաստարա
Թալին
Արագածավան
Արտենի
Քարակերտ
Դալարիկ
Մյասնիկյան
Մայիսյան
Արշալույս
Ակնալիճ
Արագած
Մրգաշատ
Ջանֆիդա
Արաքս
Սևջուր
Ջրառատ
Աշտարակ
Եղվարդ
43
44
48
111
49
50
45
46
39
47
41
40
42
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետեր
Գետերի
Ապարանի ջրամբարի
Քաղաքներ
Այլ բնակավայրեր
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Քասախ գետի ավազան
Սևջուր գետի ավազան
0 4 8 16 24 32
կմ

ՀՐԱԶԴԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՐԱՔՍ ԳԵՏԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ

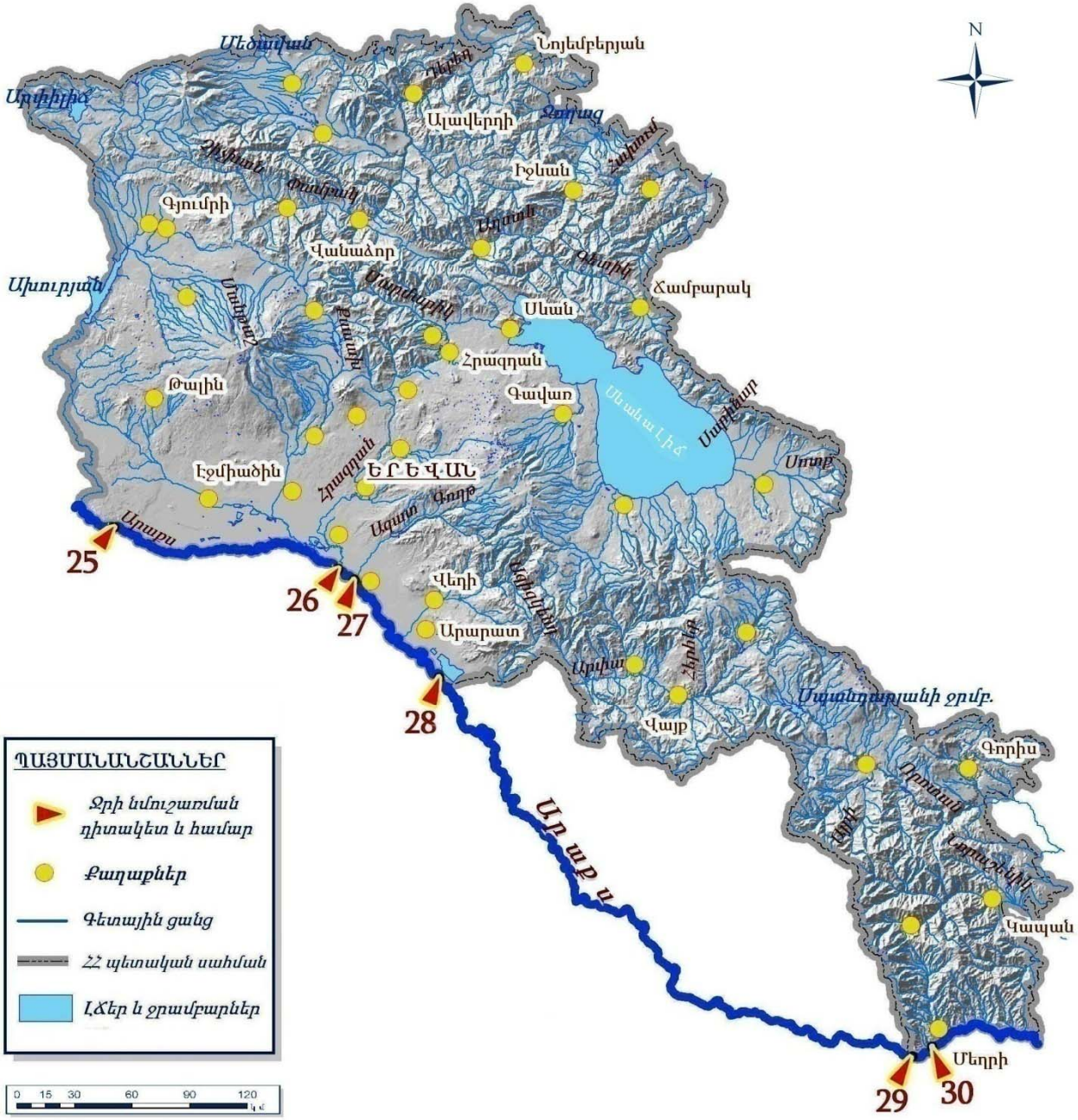

ԱԶԱՏ ԵՎ ՎԵԴԻ ԳԵՏԱՎԱԶԱՆՆԵՐԻ ՍԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ

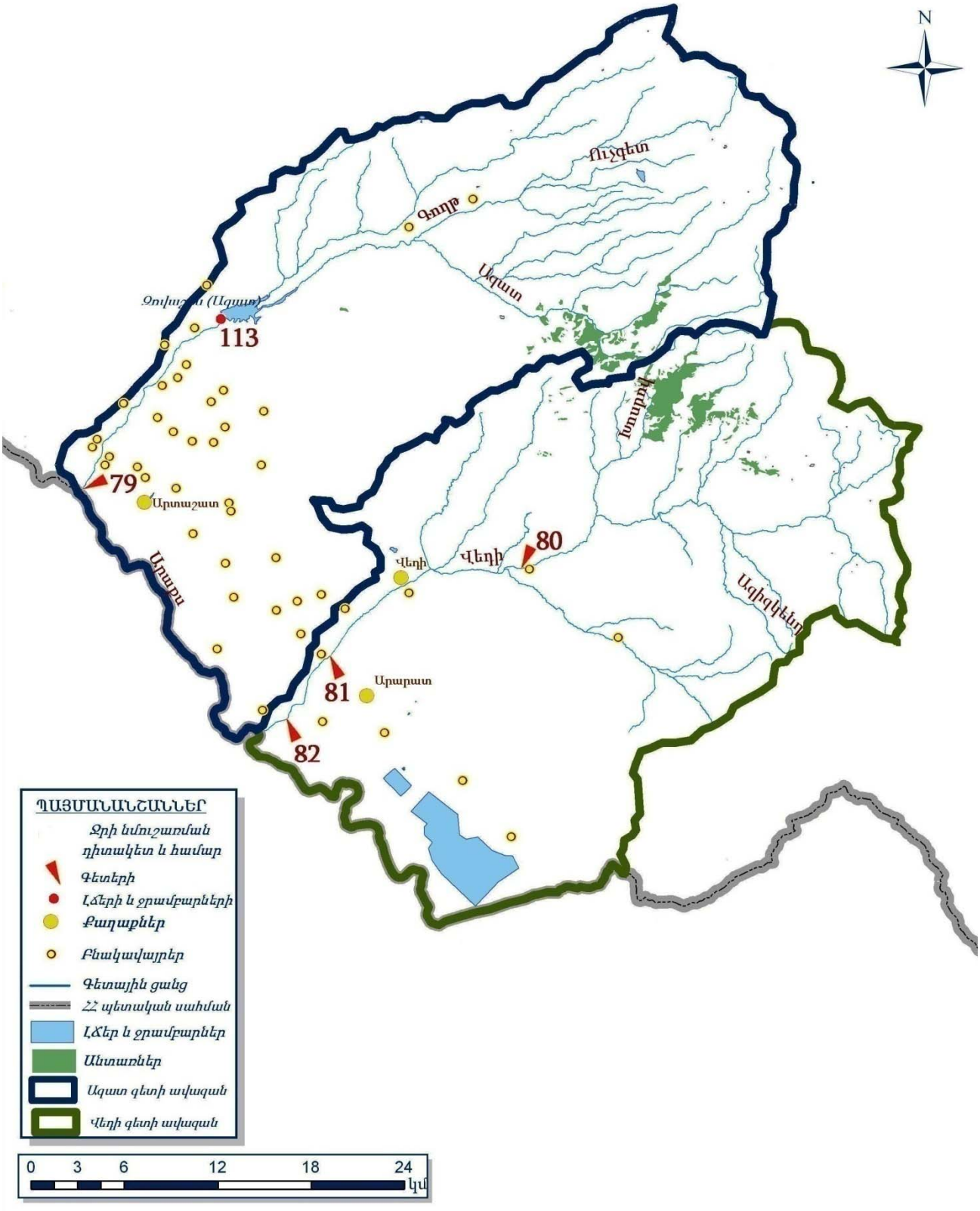

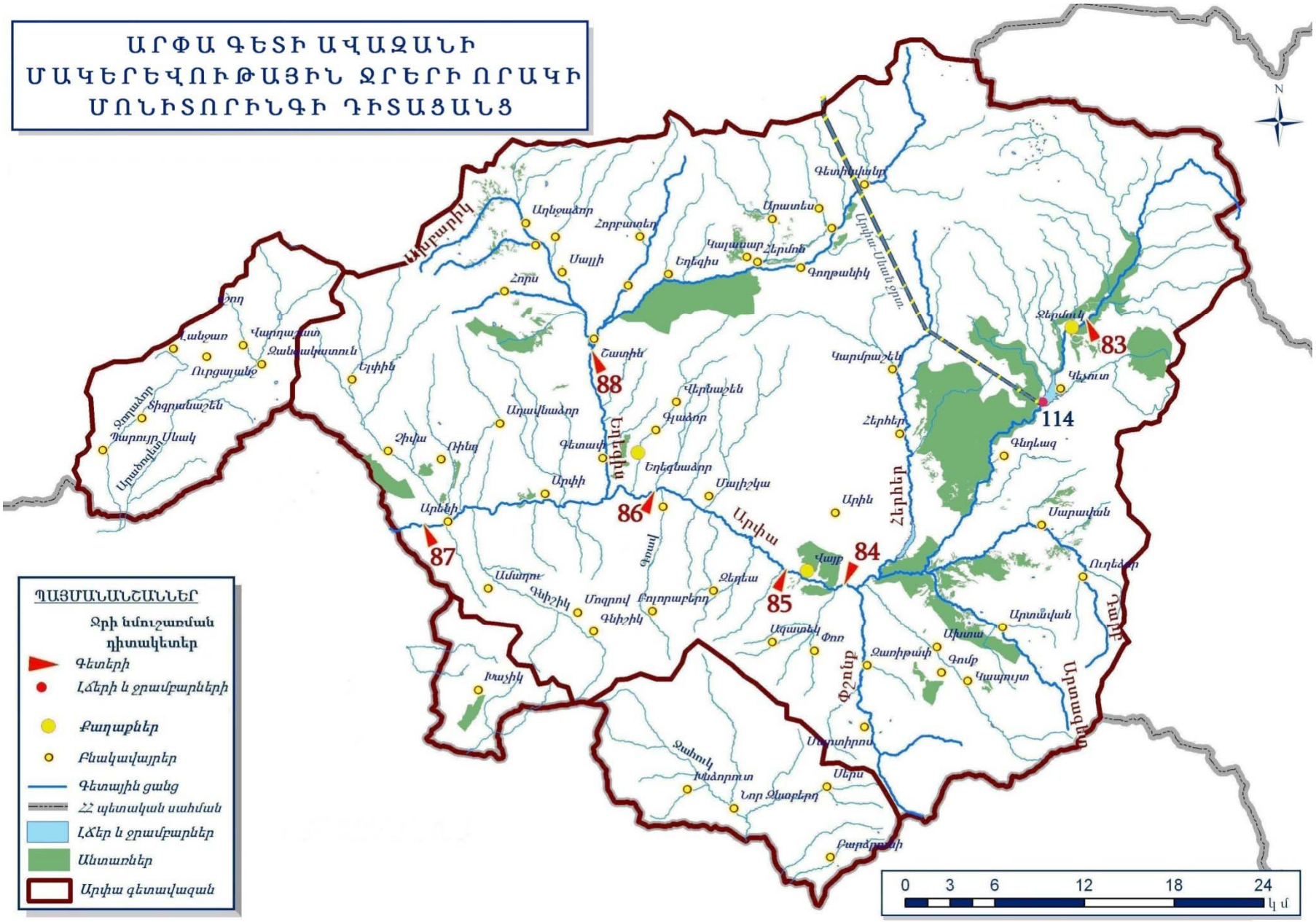
ԱՐՓԱ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետեր
Գետերի
Լճերի և ջրամբարների
Քաղաքներ
Բնակավայրեր
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Արփա գետավազան
83
114
88
86
87
84
85
Գետիգիսանը
Արատես
Գոդթանիկ
Հերհեր
Գեղեազ
Սարական
Ուղեձոր
Արտավան
Ախտա
Գոմբ
Կապույտ
Սերս
Նոր Ձնաբերդ
Բարձրունի
Ջեղեա
Ազատեկ
Փոռ
Զառիթափ
Մալիշկա
Արին
Վայք
Գետափ
Եղեգնաձոր
Գլաձոր
Վերնաշեն
Կարմրաշեն
Ադավնաձոր
Ռինդ
Չիլա
Արփի
Արենի
Ամարու
Գնիշիկ
Մոզրով
Բոլորաբերդ
Խաչիկ
Ելփին
Հորբատեր
Սալլի
Հորս
Եղեգիս
Գոդեմակ
Ուրցալանջ
Տիգրանաշեն
Դարբոյր Սևակ
Արարատ
Գեղարքունիք
Սյունիք
Արփա-Սևան ջրտ.
Հերհեր
Արփա
Գեղարքունիք
Արտավան
Փշոնք
Սարտիրոս
Ջահուկ
Խնձորուտ
Նոր Ձնաբերդ
0 3 6 12 18 24
կմ

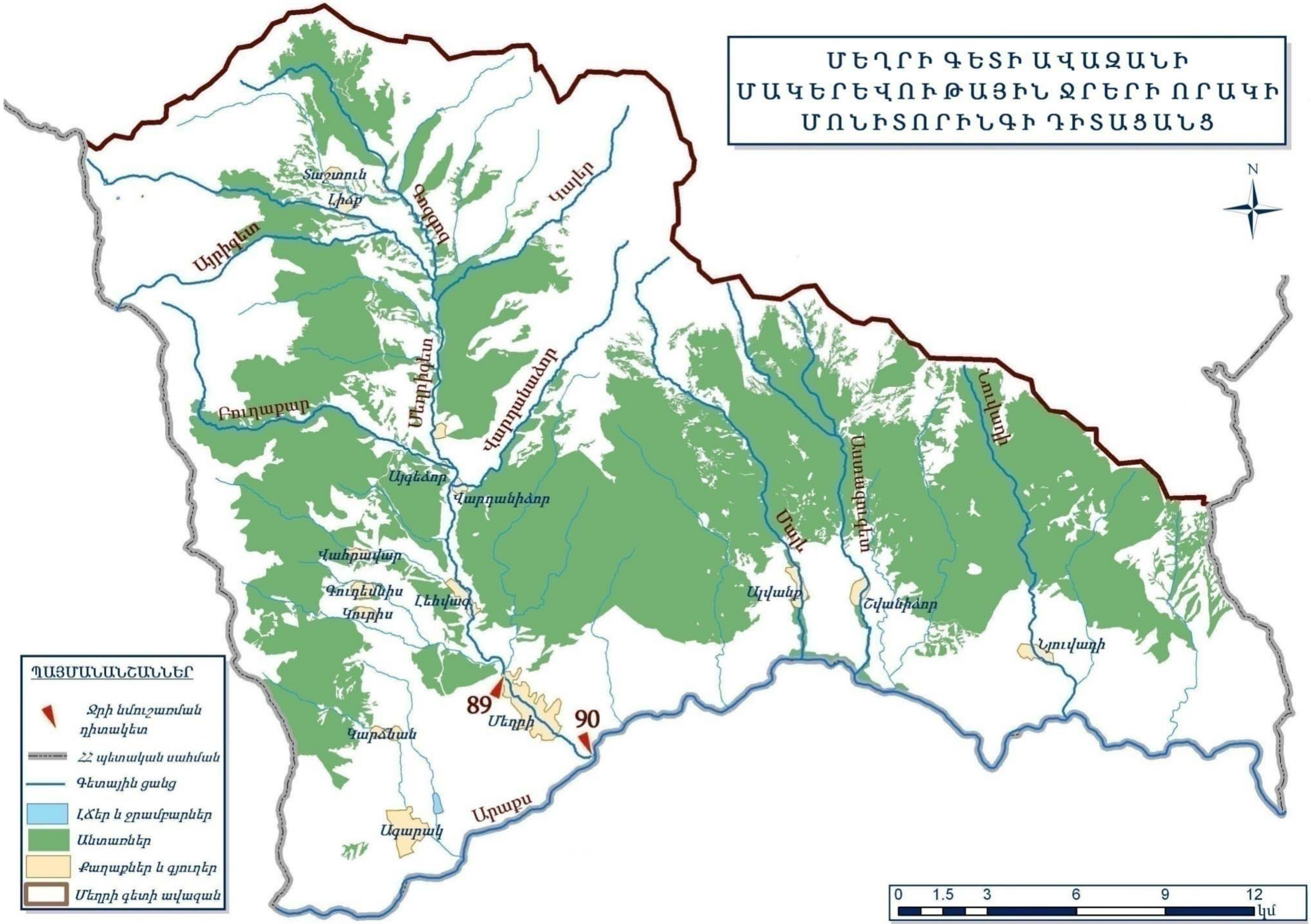
ՄԵՂՐԻ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
N
Տաշտուն
Լիճք
Այրիգետ
Կալեր
Մեղրիգետ
Բուղաքար
Վարդանաձոր
Այգեձոր
Վարդանիձոր
Վահրավար
Գուդեմնիս
Լեհվազ
Կուրիս
Մալև
Սառնագետ
Նուվադի
Ալվանք
Շվանիձոր
Նյուվադի
89
90
Մեղրի
Կարճևան
Արաքս
Ագարակ
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետ
ՀՀ պետական սահման
Գետային ցանց
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Քաղաքներ և գյուղեր
Մեղրի գետի ավազան
0 1.5 3 6 9 12
կմ

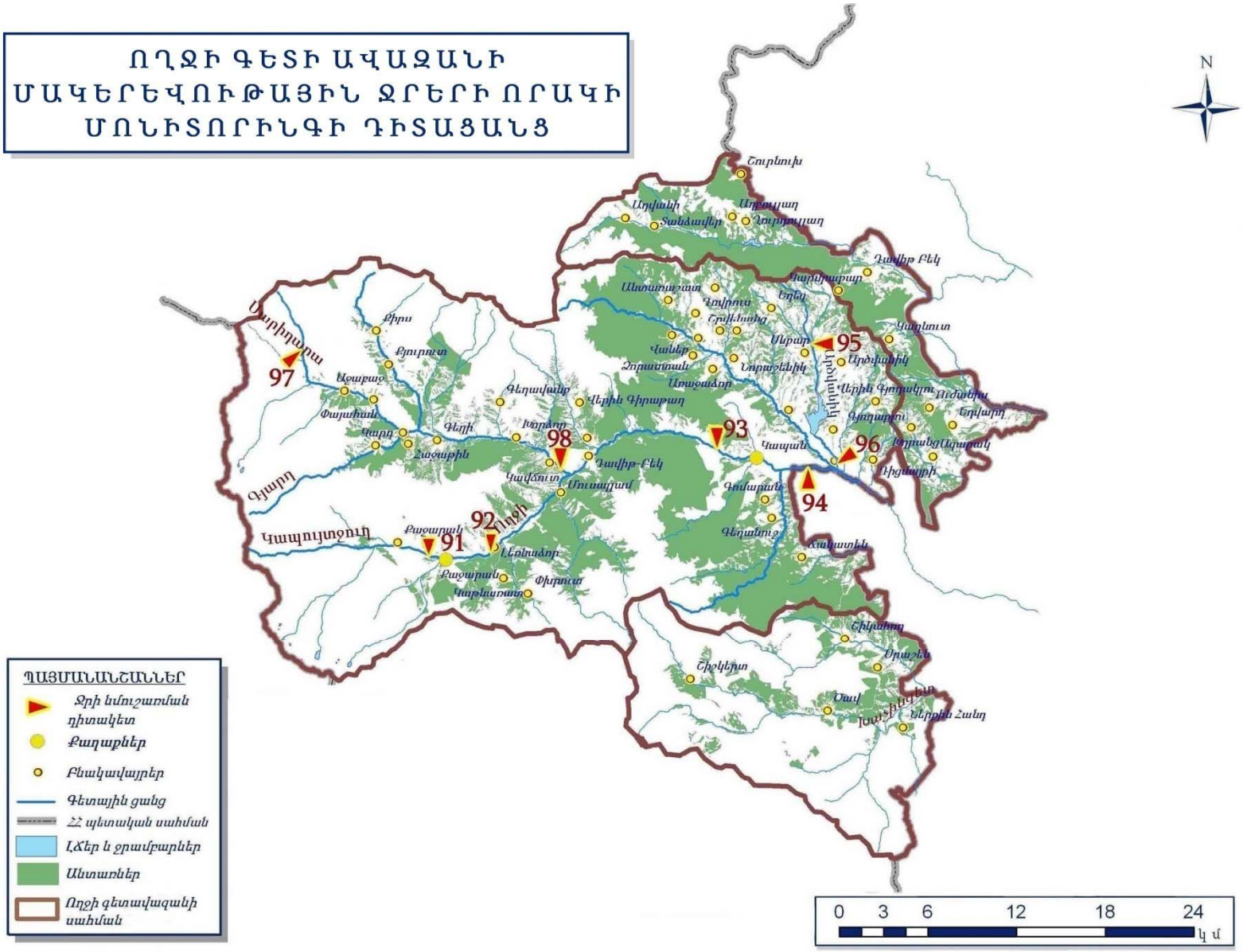
ՈՂՋԻ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
N
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետ
Քաղաքներ
Բնակավայրեր
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Ողջի գետավազանի սահման
0 3 6 12 18 24
կ մ
91
92
93
94
95
96
97
98
Ողջի
Գյարդ
Կապույտջուղ
Սարիդարա
Գեղի
Գեղավանք
Վերին Գիրաթաղ
Ղուրնուխ
Գավիթ-Բեկ
Մուսալլամ
Գոմարան
Գեղանուշ
Ճակատեն
Քաջարան
Լեռնաձոր
Փխրուտ
Կաթնառատ
Ջաջաթին
Գարդ
Փայտհան
Աջաբաջ
Քյուրուտ
Քիրս
Ղուրնուխ
Ադվանի
Տանձավեր
Աղբուլյաղ
Ղուրդուլյաղ
Գավիթ Բեկ
Գարմրաթար
Ենգ
Անտառաշատ
Գովրուս
Շրվենանց
Վաներ
Ջորաստան
Առաջաձոր
Նորաշենիկ
Սեբար
Արծվանիկ
Վերին Գյողակլու
Ուժանիս
Գյողաբլու
Եղվարդ
Գյարդ
Ղուրնուտ
Ազարակ
Դիցմայրի
Ղիզիլիլի
Ծաղկատեն
Շիկահող
Սրաշեն
Շիջկերտ
Ծավ
Ներքին Հանդ

ՈՐՈՏԱՆ ԳԵՏԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ
ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
N
99
100
101
102
103
104
105
106
107
Գորայք
Ծղուկ
Սառնակունք
Սպանդարյան
Սպանդարյանի ջրմբ.
Անգեղակոթ
Շաքի
Ղզլջուղ
Շաղատ
Մուցք
Սիսիան
Բոնակոթ
Ղլյծ
Աշոտավան
Սալվարդ
Թասիկ
Թանահատ
Արևիս
Բնունիս
Տորունիք
Ցղունի
Սոֆլու
Սյրի
Տոլորս
Վաղատին
Որոտան (Սիսիանի տ/շ)
Շամբ
Դարբաս
Ախլաթյան
Լոր
Գետաթաղ
Շենաթաղ
Շենիգետ
Մեծկենդ
Բոուն
Գորիս
Քարաշեն
Տեղ
Ինձորեսի
Հարթաշեն
Հորաշեն
Քարահունջ
Այգեձոր
Խոտ
Հարժիս
Հալիձոր
Որոտան (Գորիսի տ/շ)
Տաթև
Սվարանց
Տանձատափ
Ադվանի
Տանձավեր
Բարձրավեր
Շուրնուխ
Դավիթ Բեկ
Գարմրաշար
Գաղնուտ
Ագարակ
Դիրմայրի
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետ
Քաղաքներ
Բնակավայրեր
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառներ
Ողջի և Արծվանիկ գետավազանների սահման
0 4 8 16 24 32
կմ

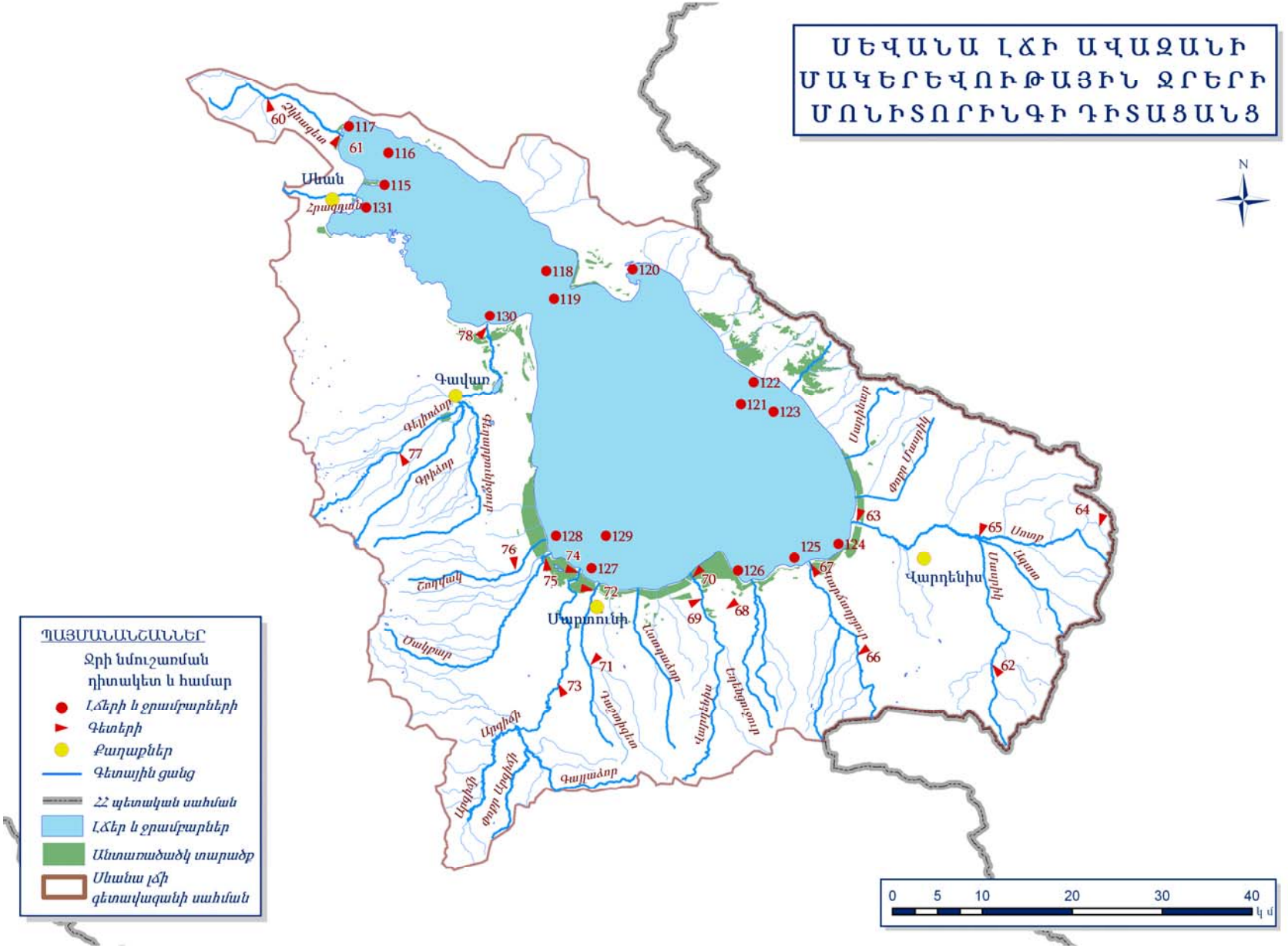
ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԱՎԱԶԱՆԻ
ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ
N
ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ
Ջրի նմուշառման դիտակետ և համար
Լճերի և ջրամբարների
Գետերի
Քաղաքներ
Գետային ցանց
ՀՀ պետական սահման
Լճեր և ջրամբարներ
Անտառածածկ տարածք
Սևանա լճի գետավազանի սահման
Սևան
Գավառ
Սարուխան
Վարդենիս
0 5 10 20 30 40
կ մ

Ծաղկաձորում շրջակա միջավայրի որակի մոնիտորինգ

Օդային ավազան

Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 14 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 1027, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 1424 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Մթնոլորտի աղտոտվածության բաշխվածության որոշման նպատակով քաղաքի ավտոմատ կայանում կատարվել են նաև քամու ուղղության որոշման, արագության, օդի ջերմաստիճանի, ճնշման, խոնավության չափումներ:

Տանձաղբյուր գետի ջրի քիմիական որակը 2015թ.-ին

2015թ.-ին Տանձաղբյուր գետի վերին հոսանքում ջուրը «լավ» որակի է (2-րդ դաս), իսկ Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում իոնով:

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի տեղադրությունը/ Դիտակետի համարը	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Հրազդանի ՋՏԿ	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	-	2-րդ	2-րդ
	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԸԱԱ	3-րդ	5-րդ
		նիհիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
		Ամոնիում իոն	5-րդ	

Շուրջօրյա ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով որոշված նյութերից ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

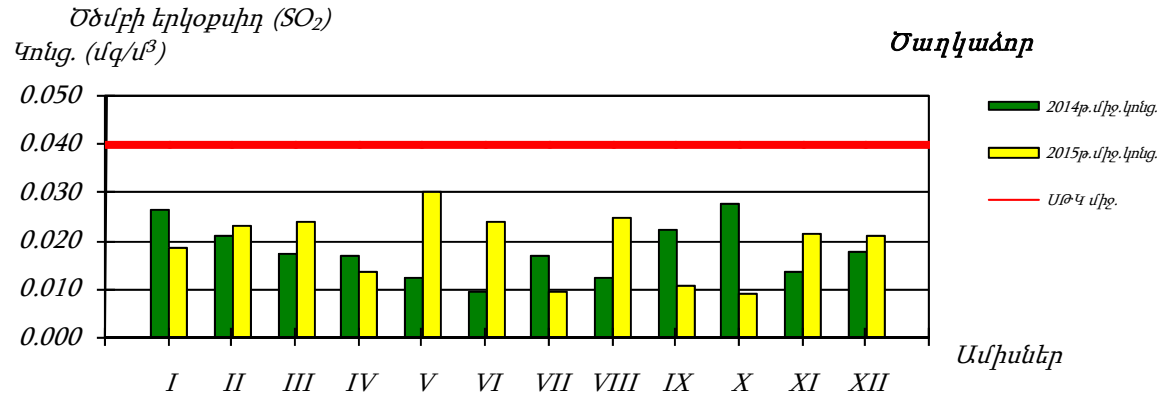

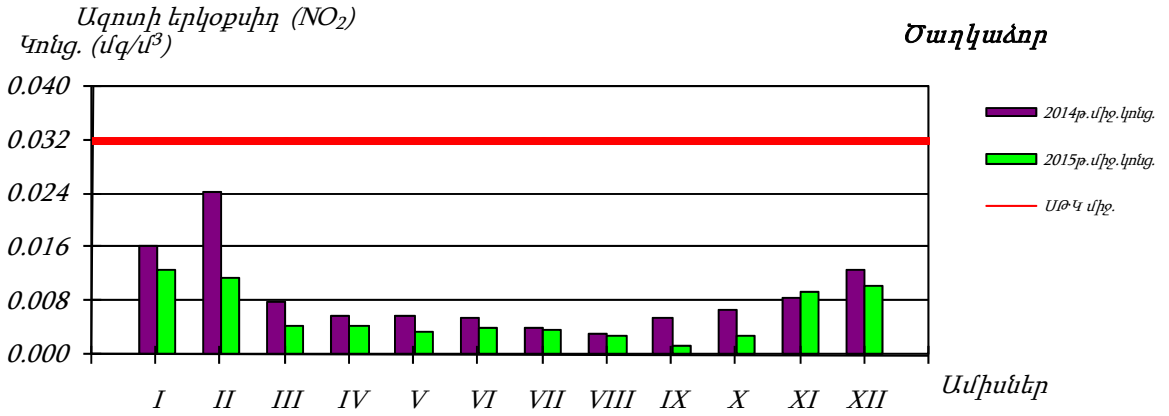

Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների) 2015/ԾԱՂԿԱՁՈՐ

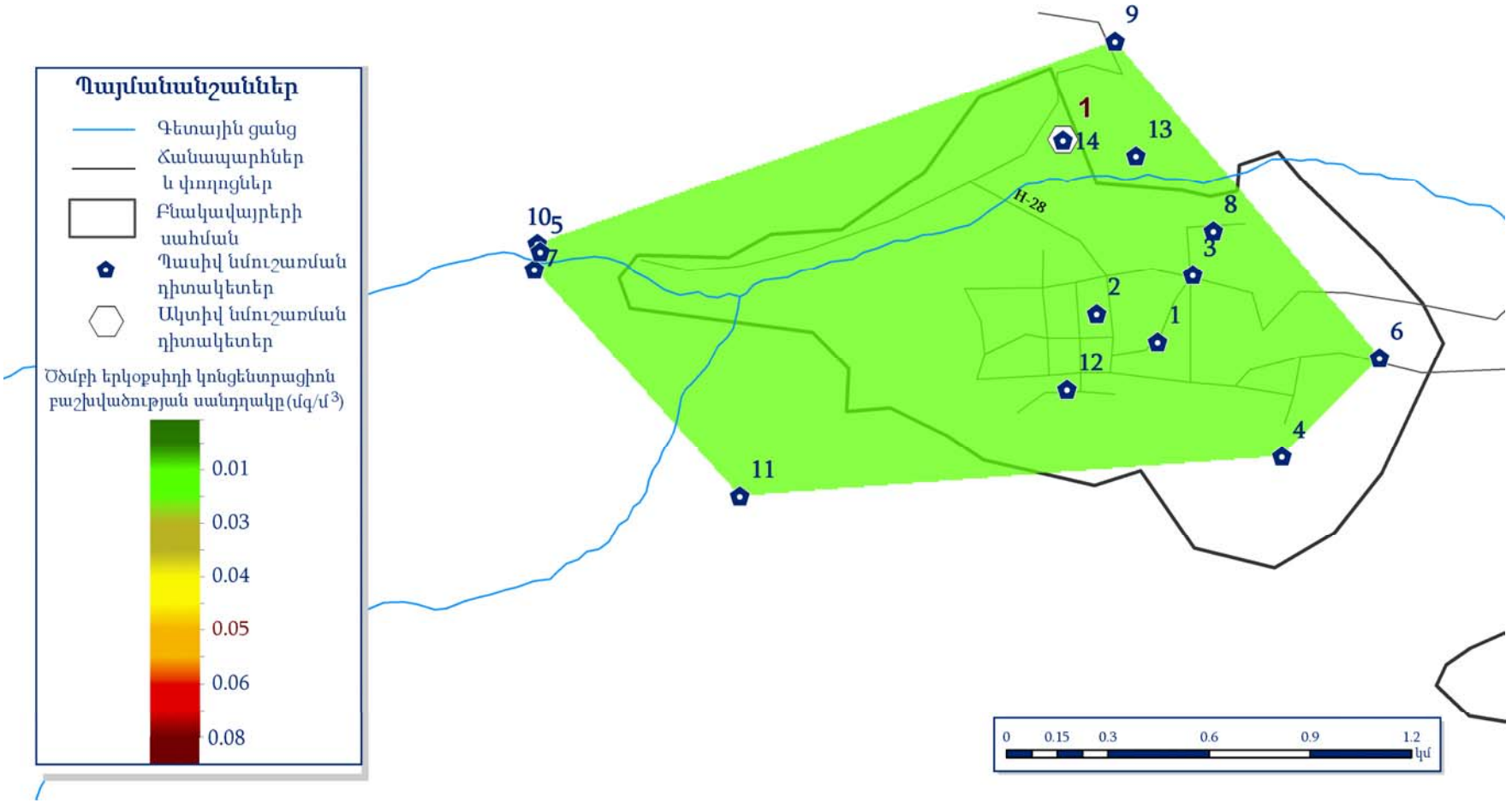

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին տարեկան կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների)
2015 / ԾԱՂԿԱԶՈՐ

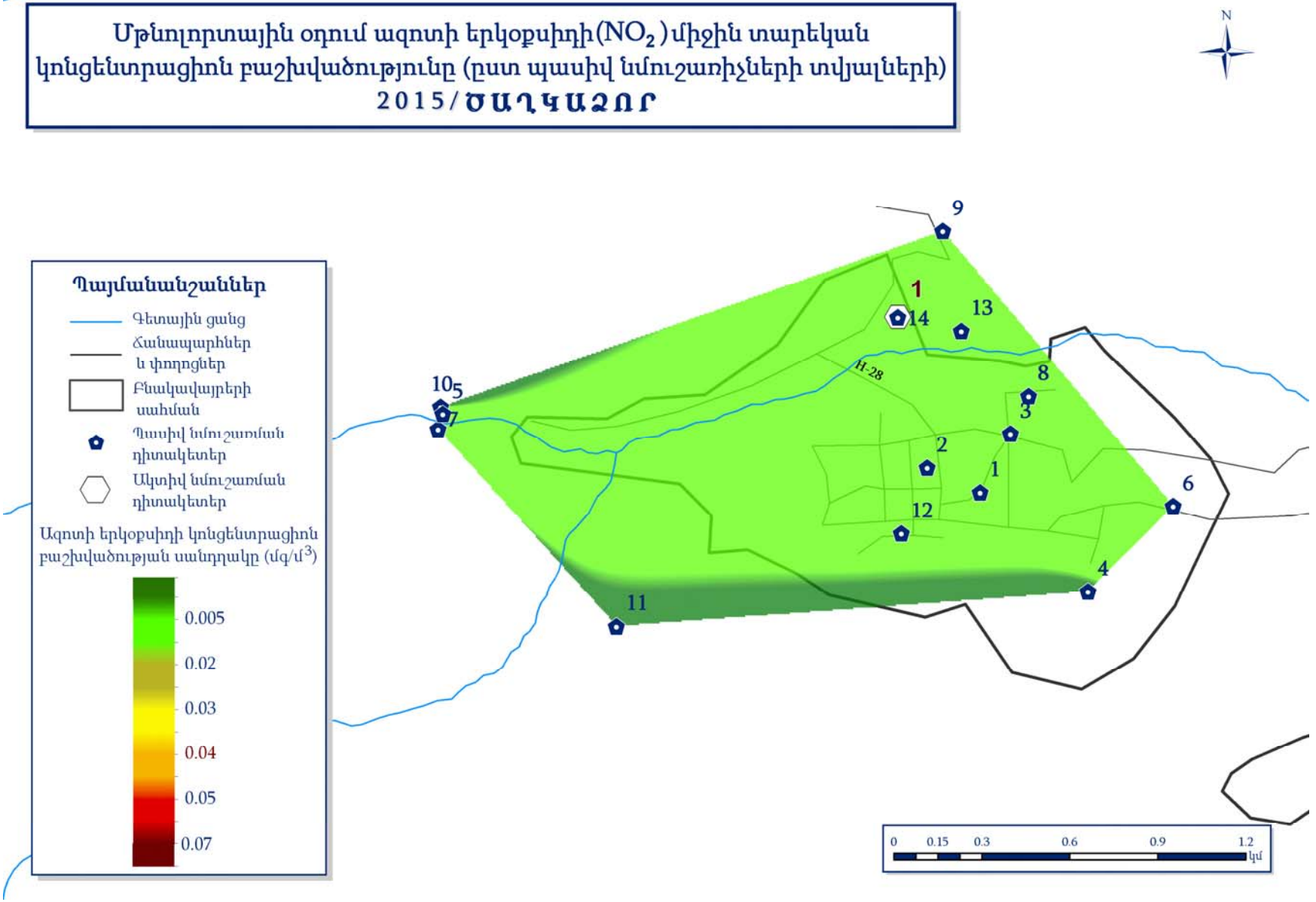

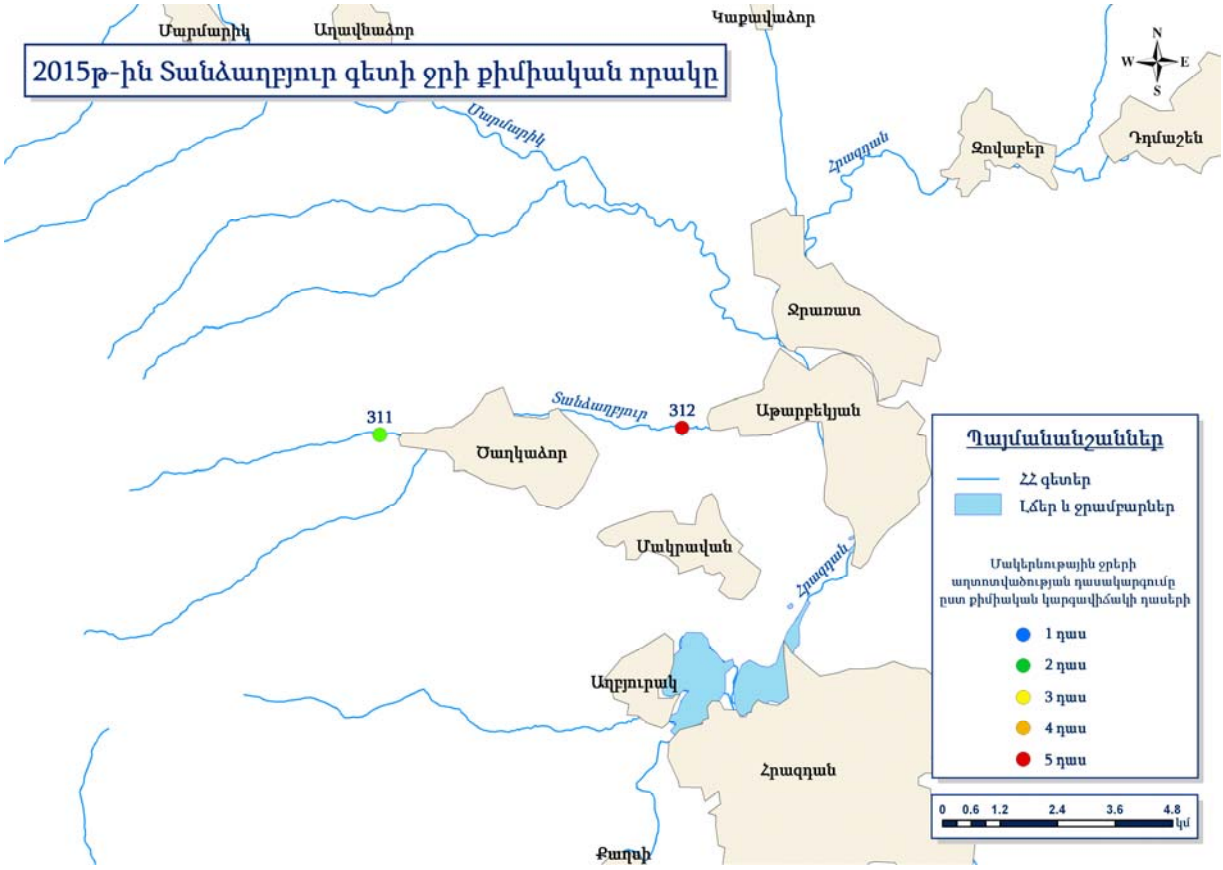
2015թ-ին Տանձաղբյուր գետի ջրի քիմիական որակը
Մարմարիկ
Աղավնաձոր
Կաթավաձոր
Մարմարիկ
Հրազդան
Ջովաբեր
Դդմաշեն
Ջրառատ
Տանձաղբյուր
311
312
Աթարբեկյան
Ծաղկաձոր
Մակրավան
Հրազդան
Աղբյուրակ
Հրազդան
Քաղսի
N
W
E
S
Պայմանանշաններ
ՀՀ գետեր
Լճեր և ջրամբարներ
Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության դասակարգումը ըստ քիմիական կարգավիճակի դասերի
1 դաս
2 դաս
3 դաս
4 դաս
5 դաս
0 0.6 1.2 2.4 3.6 4.8
կմ

Մթնոլորտային տեղումներ

Ծաղկաձոր քաղաքում գործող կայանում 2015թ. ընթացքում կատարվել է անձրևի 51, ձյան 18 և ձնախառն անձրևի 6 նմուշառում: Վերցված 75 փորձանմուշում որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները ներկայացված են աղյուսակի տեսքով.

Ցուցանիշներ	Չափման միավոր	Տեղումներում որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները
Ջրածնային ցուցիչ	-	6.86
Նիտրատ իոն	մգ/դմ³	2.04
Սուլֆատ իոն	մգ/դմ³	2.58
Քլորիդ իոն	մգ/դմ³	1.33
Ամոնիում իոն	մգ/դմ³	1.27
Ֆտորիդ իոն	մգ/դմ³	0.07
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	43
Na	մգ/դմ³	1.12
K	մգ/դմ³	0.91
Ca	մգ/դմ³	4.70
Mg	մգ/դմ³	0.48
Li	մկգ/դմ³	0.66
Be	մկգ/դմ³	0.02
B	մկգ/դմ³	6.23
P	մկգ/դմ³	73
Al	մկգ/դմ³	208
Ti	մկգ/դմ³	5.06
V	մկգ/դմ³	0.84
Cr	մկգ/դմ³	0.87
Fe	մկգ/դմ³	180
Mn	մկգ/դմ³	10.33
Co	մկգ/դմ³	0.19
Ni	մկգ/դմ³	1.73
Cu	մկգ/դմ³	4.84
Zn	մկգ/դմ³	39
As	մկգ/դմ³	0.23
Se	մկգ/դմ³	2.29
Sr	մկգ/դմ³	16
Mo	մկգ/դմ³	0.78
Ag	մկգ/դմ³	0.02
Cd	մկգ/դմ³	0.07
Sn	մկգ/դմ³	0.11
Sb	մկգ/դմ³	0.19
Ba	մկգ/դմ³	7.95
Pb	մկգ/դմ³	1.93
Bi	մկգ/դմ³	0.01

«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր (EMEP)»

Օդային ավազան

Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր ֆոնային կոնցենտրացիաների որոշման նպատակով Ամբերդում տեղադրված կայանում շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 810 և փոշու 272 փորձանմուշ, գետնամերձ օզոնի պարունակության որոշման համար կատարվել է օդի 7077 դիտարկում:

Օդի փորձանմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, ամոնիակի և նիտրատ իոնի, իսկ փոշու փորձանմուշներում՝ քլոր, նիտրար, սուլֆատ, ամոնիում իոնների և 21 քիմիական տարրերի պարունակությունները:

Ամոնիակի միջին ամսական կոնցենտրացիայի փոփոխությունները.

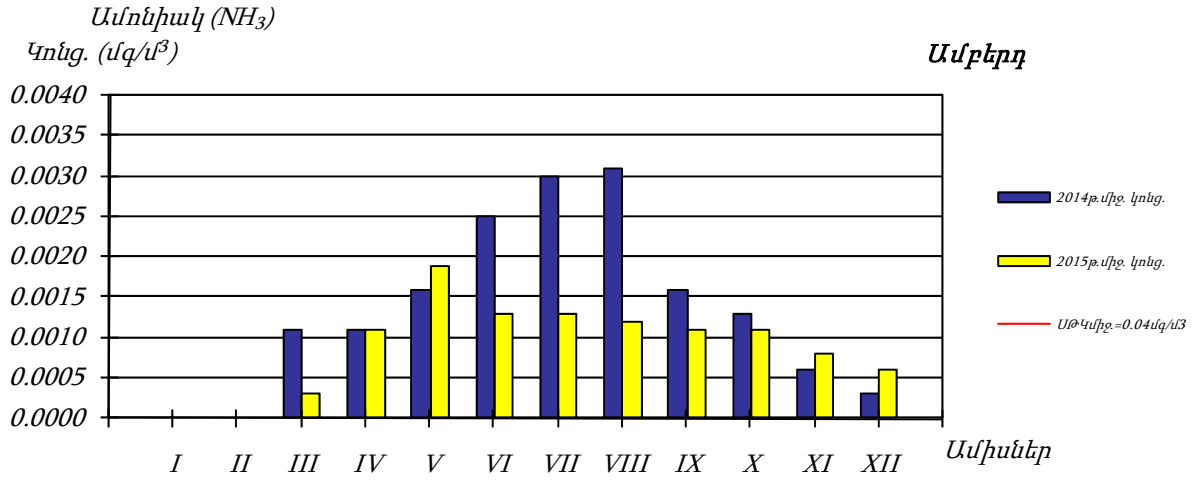

Մթնոլորտային տեղումներ

EMEP ծրագրի շրջանակներում գործող Ամբերդի կայանում 2015թ. ընթացքում կատարվել է 13 անձրևի, 53 ձյան և 1 ձնախառն անձրևի նմուշառում: Վերցված 67 փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշները ներկայցված են աղյուսակի տեսքով.

Ցուցանիշներ	Չափման միավոր	Տեղումներում որոշված ցուցանիշների միջին տարեկան կոնցենտրացիաները
Ջրածնային ցուցիչ	-	6.83
Նիտրատ իոն	մգ/դմ³	1.50
Սուլֆատ իոն	մգ/դմ³	2.10
Քլորիդ իոն	մգ/դմ³	1.17
Ամոնիում իոն	մգ/դմ³	0.83
Ֆտորիդ իոն	մգ/դմ³	0.07
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	37
Na	մգ/դմ³	0.91
K	մգ/դմ³	0.82
Ca	մգ/դմ³	4.60
Mg	մգ/դմ³	0.42
Li	մկգ/դմ³	0.45
Be	մկգ/դմ³	0.02
B	մկգ/դմ³	4.67
Al	մկգ/դմ³	262
Ti	մկգ/դմ³	5.25
V	մկգ/դմ³	0.85
Cr	մկգ/դմ³	0.66
Fe	մկգ/դմ³	204
Mn	մկգ/դմ³	8.39
Co	մկգ/դմ³	0.17
Ni	մկգ/դմ³	1.36
Cu	մկգ/դմ³	1.97
Zn	մկգ/դմ³	56
As	մկգ/դմ³	0.24
Se	մկգ/դմ³	0.28
Sr	մկգ/դմ³	14
Mo	մկգ/դմ³	1.10
Ag	մկգ/դմ³	0.01
Cd	մկգ/դմ³	0.04
Sn	մկգ/դմ³	0.30
Sb	մկգ/դմ³	0.28
Ba	մկգ/դմ³	7.10
Pb	մկգ/դմ³	1.04
Bi	մկգ/դմ³	0.01

Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

Ավտոմատ եղանակով	Ոչ ավտոմատ եղանակով	
	Շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման եղանակ	**Պասիվ նմուշառման եղանակ**
1. Ածխածնի մոնօքսիդ	1. Փոշի	1. Ծծմբի երկօքսիդ
2. Ծծմբի երկօքսիդ	2. Փոշու մեջ գտնվող մետաղներ, տարրեր, անիոններ	2. Ազոտի երկօքսիդ
3. Ազոտի օքսիդներ (մոնօքսիդ, երկօքսիդ, օքսիդների գումար)	3. Ծծմբի երկօքսիդ	
4. Գետնամերձ օզոն	4. Ազոտի երկօքսիդ	
	5. Գետնամերձ օզոն	

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան
2. Գույն
3. Հոտ
4. Թափանցելիություն
5. Կախված մասնիկներ
6. Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն
7. Լուծված թթվածին
8. Լուծված թթվածնով հագեցվածության տոկոս
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջ
10. Թթվածնի քիմիական պահանջ
11. Ջրածնային ցուցիչ
12. Հանքայնացում
13. Կոշտություն
14. Հիդրոկարբոնատներ
15. Սուլֆատներ
16. Քլորիդներ
17. Ֆտորիդներ
18. Ֆոսֆատներ
19. Ֆոսֆոր ընդհանուր
20. Նիտրիտներ
21. Նիտրատներ
22. Ամոնիում իոն
23. Սիլիցիում
24. Կալիում
25. Նատրիում
26. Լիթիում
27. Կալցիում
28. Մագնեզիում
29. Սելեն
30. Ալյումին
31. Քրոմ
32. Երկաթ
33. Մանգան
34. Պղինձ
35. Ցինկ
36. Արսեն
37. Ստրոնցիում
38. Կադմիում
39. Կապար
40. Կոբալտ
41. Նիկել
42. Վանադիում
43. Մոլիբդեն
44. Բարիում
45. Բերիլիում
46. Բոր
47. Անտիմոն
48. Անագ
49. Քլորօրգանական պեստիցիդներ
50. Նավթամթերքներ

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Բարձրություն
2. Ջրածնային ցուցիչ
3. Նիտրատ իոն
4. Սուլֆատ իոն
5. Քլորիդ իոն
6. Ամոնիում իոն
7. Ֆտորիդ իոն
8. Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն
9. Լիթիում
10. Բերիլիում
11. Բոր
12. Նատրիում
13. Մագնեզիում
14. Ալյումին
15. Կալիում
16. Կալցիում
17. Տիտան
18. Վանադիում
19. Քրոմ
20. Երկաթ
21. Մանգան
22. Կոբալտ
23. Նիկել
24. Պղինձ
25. Ցինկ
26. Արսեն
27. Սելեն
28. Ստրոնցիում
29. Մոլիբդեն
30. Արծաթ
31. Կադմիում
32. Անագ
33. Ծարիր
34. Բարիում
35. Կապար
36. Բիսմութ

<u>Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները (ՍԹԿ)</u>

Աղտոտիչի անվանումը	Միջինացված ժամանակը	ՀՀ-ում, մգ/մ^3	ԱՀԿ-ում, մգ/մ^3	ԵՄ-ում, մգ/մ^3
Ածխածնի մոնօքսիդ (CO)	15 րոպե	-	100	-
	30 րոպե	5	60	-
	1 ժամ	-	30	-
	8 ժամ	-	10	10
	24 ժամ	3	-	-
Ազոտի երկօքսիդ (NO_2)	1 ժամ	-	0.2	0.2 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 18 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.04	-	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
Ազոտի մոնօքսիդ (NO)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.06	-	-
Ազոտի օքսիդներ (NO_x)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	-	-	-
Օզոն (O_3)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	0.12	-
	24 ժամ	0.03	-	-
Ծծմբի երկօքսիդ (SO_2)	10 րոպե	0.5	0.5	-
	1 ժամ	-	-	0.350 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.05	0.125	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)

Էկոլոգիական նորմեր (ըստ ՀՀ կառավարության 2011թ.-ի դեկտեմբերի 27-ի N 75-Ն որոշման)

Որակի ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	I գերազանց	II լավ	III միջակ	IV անբավարար	V վատ	
Լուծված թթվածին	>7 կամ ՖԿ*	>6	>5	>4	<4	մգ O_2/լ
$ԹԿՊ_5$	3	5	9	18	>18	մգ O_2/l
$ԹՔՊ_{Cr}$	10	25	40	80	>80	մգ O_2/l
Ամոնիում իոն	0,2 կամ ՖԿ	0,4	1,2	2,4	> 2,4	մգ N/լ
Նիտրիտ իոն	0,01 կամ ՖԿ	0,06	0,12	0,3	>0,3	մգ N/լ
Նիտրատ իոն	1 կամ ՖԿ	2,5	5,6	11,3	>11,3	մգ N/լ
Ֆոսֆատ իոն	0,05 կամ ՖԿ	0,1	0,2	0,4	>0,4	մգ/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում,ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0,5	0,5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
$ԹՔՊ_{Mn}$	5 կամ ՖԿ	10	15	20	>20	մգO_2/լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1,5 կամ ՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0,1 կամ ՖԿ	0,2	0,4	1	>1	մգ լ
Քլորիդ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատ իոն	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգSi/լ
Ընդհանուր հանքայնացում	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղոր-դականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2,8	10	20	40	<40	մգէկվ/լ
Կախված մասնիկներ	ՖԿ	1,2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

*ՖԿ-ֆոնային կոնցենտրացիա
**որոգման համար 1000

Մանրագրություն. ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների որակի ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է *http://www.armmonitoring.am/* ինտերնետային կայքում:

Մակերևութային ջրերի աղտոտվածության չափանիշներ (ըստ 1990թ.-ին ընդունված ձկնատնտեսական նորմերի)

Բաղադրամասերը և ցուցանիշները	Վնասակարության լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ^3
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջները	6-ից ոչ պակաս
ԹԿՊ$_5$	-//-	3.0
ԹՔՊ	-//-	30.0
Ամոնիում իոն (NH_4^+)	Թունագիտական	0.5 (N/դմ^3 - 0.39)
Նիտրատ իոն (NO_3^-)	Սանիտարա-թունագիտական	40.0 (N/դմ^3 - 9.0)
Նիտրիտ իոն(NO_2^-)	Թունագիտական	0.08 (N/դմ^3 - 0.02)
Ֆոսֆատ իոն(PO_4^{2-})	Ընդհանուր պահանջները	3.5
Ընդհանուր երկաթ	Զգայարանական	0.5
Սելեն	-//-	0.001
Պղինձ	Թունագիտական	0.001
Ցինկ	-//-	0.01
Ալյումին	-//-	0.04
Վանադիում	-//-	0.001
Քրոմ	-//-	0.001
Մանգան	-//-	0.01
Կալիում	-//-	50.0
Կալցիում	-//-	180.0
Մագնեզիում	-//-	40.0
Նատրիում	-//-	120.0
Կոբալտ	-//-	0.01
Նիկել	-//-	0.01
Արսեն	-//-	0.05
Կադմիում	-//-	0.005
Կապար	-//-	0.1
Բրոմ	Սանիտարա-թունագիտական	0.2
Մոլիբդեն	-//-	0.5
Ստրոնցիում	-//-	2.0
Սուլֆատ իոն (SO_4^{2-})	-//-	100.0
Քլոր իոն (Cl^-)	-//-	300.0
Իոնների գումարը	Ընդհանուր պահանջներում	1000.0
Կախված մասնիկներ	Ընդհանուր պահանջներում	Կախված մասնիկների պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0.75 մգ/դմ^3

«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն» արտահայտությունների սահմանումը

Բնական միջավայրի արտակարգ բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի (ՍԹԿ) գերազանցումը.

- 20-29 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 2 օրից ավելի
- 30-49 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 8 ժամից ավելի
- 50 և ավելի անգամ:

Մակերևութային ջրերի համար

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի գերազանցումը 100 և ավելի անգամ (այն նյութերը. որոնց համար սահմանված է ջրում լրիվ բացակայություն. որպես սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա ընդունվում է 0.01 մկգ/դմ^3)

- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը մինչև 2 մգ/դմ^3 և ցածր
- թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջի ($ԹԿՊ_5$) պարունակությունը 60 մգO_2/դմ^3 և ավելի
- ջրի հոտի՝ մինչև 4 բալ և ավելի ուժեղացումը. որը բնորոշ չէ տվյալ տեղանքի համար
- 6 կմ^2 տարածությամբ տեսահորիզոնի 1/3-ից ավելի տարածքով որևէ թաղանթի (նավթային. յուղային և այլ ծագման) առկայությունը
- փափկամարմինների. ձկների. գորտերի և այլ ջրային օրգանիզմների և ջրային բույսերի համատարած ոչնչացումը:

Բնական միջավայրի բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

- որոշվող նյութի պարունակության ՍԹԿ-ից 10 և ավելի անգամ գերազանցումը

Մակերևութային ջրերի համար

- ՍԹԿ-ի գերազանցումը 10-ից մինչև 100 անգամ (նավթամթերքների. ֆենոլների և պղնձի իոնների համար՝ 30 -ից 100 անգամ)
- $ԹԿՊ_5$-ի կոնցենտրացիայի 15-ից մինչև 60 մգO_2/դմ^3 պարունակությունը
- լուծված թթվածնի պարունակության իջեցումը 3-ից մինչև 2 մգ/դմ^3
- մինչև 6 կմ^2 տարածությամբ տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1/4-ից մինչև 1/3 տարածությամբ թաղանթի առկայությունը (նավթային. յուղային և այլ ծագման)
- 6կմ^2-ից ավելի տեսահորիզոնում ջրի մակերևույթի 1-ից մինչև 2կմ^2 տարածքով թաղանթի առկայությունը:

Ծանոթագրություն. օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների նորմատիվները (ՍԹԿ) հաստատվել են ՀՀ Կառավարության 2006թ. դեկտեմբերի 2-ի N 160-Ն որոշմամբ:

EMEP-Եվրոպայի մոնիտորինգի և գնահատման ծրագիր (European Monitoring and Evaluation Programme)

Ինֆորմացիայի վերլուծության և պահպանման բաժին
Բաժնի պետ

E-mail: ***monitoring-info@mail.ru***
Հեռ. 26-13-94
Ա. Հովհաննիսյան

Հասցե՝ 0012. ք. Երևան. Կոմիտաս 29. ֆաքս/ հեռ. 27-20-07. ***http://www.armmonitoring.am/***